

**Η παραβατικότητα των αλλοδαπών στην Περιφέρεια
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης – Μια
εμπειρική έρευνα για τα έτη 2003 και 2004**

Α. Γ. Καρασαββόγλου, Καθηγητής ΤΕΙ Καβάλας

Κιουρκτσόγλου Κωνσταντίνος ΤΕΙ Καβάλας

Ιούνιος 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγικά	3
1. Γενικά για την μετανάστευση	4
2. Ορισμένες θεωρητικές απόψεις για το ζήτημα της μετανάστευσης	7
2.1. Η νεοκλασική προσέγγιση	7
2.3. Η θεωρία της κατάτμησης της αγοράς εργασίας	8
3. Η μετανάστευση στην Ελλάδα	9
3.1. Η πολιτική προσέγγιση του ζητήματος	9
3.2. Η μετανάστευση προς την Ελλάδα – Ορισμένες γενικές διαπιστώσεις	10
4. Μετανάστευση και οικονομία/κοινωνία	16
4.1. Γενικές συνέπειες της μετανάστευσης στις χώρες υποδοχής	16
4.2. Γενικές συνέπειες της μετανάστευσης στις χώρες προέλευσης	18
4.3. Η αντιμετώπιση των μεταναστών από τα Ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης	19
4.3.1. Η πρώτη περίοδος κάλυψης του φαινομένου της μετανάστευσης από τα ΜΜΕ	19
4.3.2. Οι άγνωστοι αλλά γνωστοί δράστες	21
4.3.3. Η δεύτερη περίοδος	22
4.3.4. Η θεματολογία των ΜΜΕ εξαρτάται κυρίως από οικονομικούς παράγοντες	24
5. Η παραβατικότητα στην Ελλάδα	25
5.1. Ορισμένα χαρακτηριστικά των παραβατών	25
5.1.1. Το φύλο και η ηλικία των παραβατών	25
5.1.2. Η μόρφωση και το εισόδημα των καταδικασθέντων	27
5.2. Τα στατιστικά δεδομένα της παραβατικότητας σε πανελλαδικό επίπεδο	29
5.2.1. Τα στατιστικά δεδομένα	29
5.2.2. Παραβατικότητα κατά κατηγορία αδικημάτων	32
5.2.3. Παραβατικότητα αλλοδαπών κατά υπηκοότητα	37
5.2.3.1. Τα αριθμητικά δεδομένα	37
5.2.3.2. Εκτίμηση της συχνότητας των εγκλημάτων σε σχέση με τον πληθυσμό των μεταναστών	40
6. Η παραβατικότητα στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	42
6.1. Μεθοδολογικά στοιχεία της έρευνας	42
6.2. Τα πληθυσμιακά δεδομένα της Περιφέρειας ΑΜΘ	44
6.3. Τα αποτελέσματα της έρευνας	46
6.3.1. Η λαθρομετανάστευση	48
6.3.2. Η κατάσταση στον Νομό Καβάλας	50
6.3.3. Η παραβατικότητα Ελλήνων και αλλοδαπών με βάση τα στοιχεία από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας	55
6.3.4. Η εικόνα του Νομού Δράμας	56
6.3.5. Παραβατικότητα κατά εθνικότητα	60
6.3.6. Έλληνες και αλλοδαποί κατηγορούμενοι σε αναγωγή προς τον πληθυσμό τους	63
7. Συμπεράσματα	64
Βιβλιογραφία	65
Παράρτημα	70

Εισαγωγικά

Το στοιχείο της μαζικής εισόδου μεταναστών στην Ελλάδα από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 αποτελεί πλέον μια ‘σταθερά’, ένα δεδομένο της επικρατούσας κατάστασης στην Ελλάδα. Κάθε οικονομική, κοινωνική, πολιτική ανάλυση οφείλει να συμπεριλάβει στο σκεπτικό της την παράμετρο της μετανάστευσης, προκειμένου να θεωρηθεί ολοκληρωμένη και ουσιαστική. Διαφορετικά αυτή δεν θα λαμβάνει υπόψη το περίπου 10% του πληθυσμού που ζει και υπάρχει στα όρια της ελληνικής επικράτειας.

Το φαινόμενο της μετανάστευσης προς την Ελλάδα του τελευταίου αιώνα είναι πρωτόγνωρο, η δε μάζα του μεταναστευτικού δυναμικού τόσο σημαντική που δημιούργησε σημαντικές δυσκολίες στη διαχείρισή της. Έτσι η ελληνική κοινωνία βρέθηκε μπροστά σε μια κατάσταση νέα, ξεχωριστή και κυρίως απαιτητική. Η κατάσταση προσφέρονταν με περισσή ευκολία για την διαμόρφωση, διατύπωση και υιοθέτηση απόψεων με χαρακτηριστικά ξενοφοβίας, ρατσισμού και απόρριψης του διαφορετικού, του άλλου. Μια από τις απόψεις αυτές είναι και εκείνη που χρεώνει στους μετανάστες την αύξηση της βίας και της εγκληματικότητας στην Ελλάδα των τελευταίων χρόνων.

Η έρευνα αυτή έχει στο επίκεντρό της ακριβώς αυτό το στοιχείο της παραβατικότητας. Στόχος της είναι να αποτυπώσει την κατάσταση στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, να ερμηνεύσει τα αποτελέσματα, όπως αυτά προκύπτουν από την συλλογή των στατιστικών στοιχείων από τις πρωτογενείς πηγές και να διαμορφώσει μια τυπολογία της παραβατικής συμπεριφοράς των αλλοδαπών στην Περιφέρεια.

Ο Καθηγητής Α. Καρασαββόγλου είχε την συνολική ευθύνη για την υλοποίηση της έρευνας. Στο πλαίσιο αυτής συνεργάστηκε σε όλες τις φάσεις της με τον κ. Κιουρκτσόγλου Κ., απόφοιτο του ΤΕΙ Καβάλας. Για τις ανάγκες πραγματοποίησης της εμπειρικής έρευνας και συλλογής των απαραίτητων στοιχείων συνεργασθήκαμε με τους Σαββίδη Λάζαρο, Φαφατούλη Ευαγγελία και Θεοφίλου Δημήτρη.

1. Γενικά για την μετανάστευση

Η μετανάστευση, φαινόμενο ταυτισμένο με την ίδια την ύπαρξη και πορεία της ανθρωπότητας, απέκτησε κατά τον 20ο αιώνα ιδιαίτερη σημασία, καθώς διατάραξε τις ισορροπίες του ευρωκεντρικού μοντέλου, βασισμένο στο λίγο ως πολύ ομοιογενές εθνικό κράτος. Πράγματι, οι πιο ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης στην αρχή του 20ου αιώνα προσπαθούσαν να διατηρήσουν μια σχετική ομοιογένεια, ή τουλάχιστον την επιδίωκαν. Ήταν δε διάχυτη η πεποίθηση ότι ο οικονομικός και δημοκρατικός εκσυγχρονισμός επιτυγχάνεται στα κλειστά πλαίσια ενός ομοιογενούς εθνικού κράτους, σε αντιδιαστολή με τις αυταρχικές, κατά κύριο λόγο, αυτοκρατορίες. Οι απόψεις αυτές ήταν ισχυρές, παρά το γεγονός ότι οι ίδιες οι ανεπτυγμένες χώρες είχαν αφομοιώσει ετερογενείς πληθυσμούς, ιδίως στα πλαίσια της αποικιοκρατίας. Η συνεχής διεθνοποίηση και αλληλεξάρτηση του 20ου αιώνα έθεσε σε αμφιβολία αυτές τις λογικές και έδωσε το έναυσμα για χάραξη κατάλληλων πολιτικών, καθώς τα μεταναστευτικά ρεύματα διαδέχονταν το ένα το άλλο για διάφορους κάθε φορά λόγους.

Τα σπουδαιότερα από αυτά τα μεταναστευτικά ρεύματα και οι συνακόλουθες αιτίες τους μπορούν μόνον αδρά να αναφερθούν εδώ. Σχηματικά αναφέρεται συνήθως η διάκριση σε μετανάστευση από Ανατολή σε Δύση και από Νότο σε Βορρά. Υπάρχουν επίσης και οι ενδοευρωπαϊκές / ενδοκοινοτικές μετακινήσεις. Στην πρώτη περίπτωση εντάσσεται το κύμα που προήλθε από την αποαποικιοποίηση, αλλά και αυτό που οφείλεται σε πολιτικές διώξεις και, πιο πρόσφατα, στην καθεστωτική αλλαγή των ανατολικοευρωπαϊκών χωρών. Τα αίτια των εν λόγω μετακινήσεων μπορούν να είναι οικονομικά (οικονομική μετανάστευση), πολιτικά (π.χ. διώξεις αυταρχικών καθεστώτων) και πολιτιστικά (σχετιζόμενα με την διάδοση της δυτικής εκπαίδευσης και του δυτικού δημοκρατικού πολιτισμού στα πλαίσια της αυξανόμενης διεθνοποίησης). Στην δεύτερη περίπτωση (“νότου-βορρά”) τα αίτια είναι κατ’ αρχήν οικονομικά (π.χ. η ανεργία, η φτώχεια και η πείνα της Αφρικανικής Ηπείρου), αλλά και πολιτικά και πολιτιστικά. Σε κάθε περίπτωση πάντως θα μπορούσαμε να πούμε ότι η βασικότερη αιτία της μετανάστευσης πρέπει να αναζητηθεί στην διαφορά οικονομικής, πολιτικής (δημοκρατικής) και πολιτιστικής ανάπτυξης ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές μητροπόλεις και στις χώρες της “περιφέρειας” σ’ ένα αιώνα που χαρακτηρίστηκε από συνεχή διεθνοποίηση, τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και διάδοση ιδεολογιών χειραφέτησης με αποτέλεσμα πολλαπλές κινητοποιήσεις πληθυσμών.

Σαν αποτέλεσμα αυτών των παραγόντων οι πιο ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης, ιδίως αυτές του “*πλούσιου Βορρά*”, απέκτησαν, ιδίως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αξιοσημείωτες μεταναστευτικές μειονότητες, που έφταναν μέχρι και το 10% του εθνικού πληθυσμού. Γερμανία, Βρετανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία, ήταν από τις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες που έγιναν “*χώρες υποδοχής*”. Πάντως το άνοιγμα στους “*ξένους*”, που οφειλόταν στις διεθνείς ανακατατάξεις, δεν θα είχε λάβει χώρα, αν οι χώρες αυτές δεν είχαν τη σχετική βούληση, υπαγορευμένη, τις περισσότερες φορές, από οικονομικές σκοπιμότητες (π.χ. στην φάση της ανασυγκρότησης των κατεστραμμένων από τον πόλεμο οικονομιών, οπότε υπήρχε ανάγκη για φτηνή εργατική δύναμη), ή οφειλόμενη υποχρέωση, που πρέπει να αναζητηθεί στο αποικιοκρατικό παρελθόν ή και στο δημοκρατικό παρόν. Αξιοσημείωτες μεταναστευτικές μειονότητες απέκτησαν αργότερα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ιδίως όταν αναπτύχθηκαν περισσότερο και ενσωματώθηκαν στη ζώνη της Ε.Ε. Έτσι, οι χώρες της Νότιας Ευρώπης, που κάποτε ήταν “*χώρες αποστολής*”, μετατράπηκαν σε “*χώρες υποδοχής*”, συναντώντας με τη σειρά τους τις δυνάμεις και τους προβληματισμούς που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Η συμβίωση των εθνικών πλειοψηφιών με τις μεταναστευτικές μειονότητες δεν ήταν εύκολη, ιδιαίτερα αφότου κατέστη συνείδηση ότι το καθεστώς προσωρινής παραμονής, βασικά υπό την ιδιότητα “*φιλοξενούμενων εργαζομένων*” (Guestworkers - Gastarbeiter) και κυρίως ανδρικού πληθυσμού, δεν επρόκειτο να ισχύει εσαεί. Όσο κι αν είναι δύσκολη η προσαρμογή σε μία άλλη κουλτούρα, όσο κι αν, όπως έχει καταγραφεί από πολλές έρευνες, ο μετανάστης “*πρώτης γενιάς*” μπορεί να εκδηλώσει ψυχοσωματικές διαταραχές, είναι ήδη διχασμένος ανάμεσα σε δύο κόσμους (της χώρας αποστολής και της χώρας υποδοχής) και συχνά φοβάται την απόρριψη της πρώτης, περισσότερο από της δεύτερης. Εξάλλου οι οικονομικές ευκαιρίες είναι συνήθως περισσότερες στην δυτική χώρα. Έτσι πρυτανεύουν οι σκέψεις για ενσωμάτωση, κάτι που συνεπάγεται διευθέτηση των εργασιακών, εκπαιδευτικών, στεγαστικών και πολιτιστικών αναγκών των μεταναστών. Καλούνται λοιπόν οι κυβερνήσεις που υποδέχονται τους μετανάστες να λάβουν υπόψη τους το γεγονός ότι πολλοί από τους “*φιλοξενούμενους εργαζόμενους*” θα παραμείνουν για πολύ ή και για πάντα, θα φέρουν κοντά και τις οικογένειές τους (“*οικογενειακή επανένωση*” ή “*συνένωση*”), θα χρειαστεί να σπουδάσουν τα παιδιά τους, ίσως σε ειδικά σχολεία, θα γεννήσουν και άλλα παιδιά (μετανάστες “*δεύτερης*”, “*τρίτης*” κ.ο.κ. γενιάς). Τα παιδιά αυτά δεν θα ταυτίζονται και πολύ με την οικογένεια που τα γέννησε και την

πατρίδα της, αλλά εν τούτοις θα συναντούν προβλήματα αποδοχής από την κοινωνία στην οποία ζουν, θα πρέπει να βρουν εργασία και στέγη (σε κατάλληλη περιοχή) κ.λ.π.

Πράγματι, οι χώρες υποδοχής συχνά υιοθέτησαν ως βασικό σκέλος της μεταναστευτικής τους πολιτικής την “πολιτική ενσωμάτωσης”, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις αυτό έγινε συνώνυμο της πολιτικής “αφομοίωσης”. Με την δεύτερη έννοια απονέμονται μεν πλήρη πολιτικά, κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα, αλλά αναμένεται από τον δικαιούχο να αποβάλει την διαφορά του και να υιοθετήσει τα ήθη και τον τρόπο ζωής της εθνικής πλειοψηφίας, να ενταχθεί σ’ ένα “*melting pot*”. Αυτό συνήθως συνδυάζεται με μια εξατομίκευση του μετανάστη και αποκοπή του από εθνικούς συλλόγους και κάθε μορφής συλλογικής-διεκδικητικής οργάνωσης. Πολιτικές τέτοιες ασκήθηκαν κατά καιρούς από πολλές δυτικές χώρες, αλλά τελικά μάλλον επικράτησαν πιο φωτισμένες εκδοχές της ενσωμάτωσης: “*ενσωμάτωση εν τη διαφορά*”. Αυτή εκφράστηκε με διάφορους τρόπους, όπως π.χ. με την υιοθέτηση της λεγόμενης “*διαπολιτισμικής εκπαίδευσης*” (με προτύργιο την Ολλανδία), με στεγαστική πολιτική και πολιτική αστικού σχεδιασμού που απέφευγε τα γκέτο, ή με ενσωμάτωση στην κοινωνία των πολιτών (π.χ. συνδικάτα). Θεωρούμε ότι η ακριβέστερη έννοια είναι αυτή της “*ένταξης*” των μεταναστών στη χώρα υποδοχής. Πρόκειται για μια κατάσταση συνύπαρξης των μεταναστών με τους ντόπιους με αποδοχή της διαφορετικότητας του τρόπου ζωής των μεταναστών και την παροχή σ’ αυτούς του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

Πρακτικά οι ευρωπαϊκές χώρες “υποδοχής” υιοθέτησαν μίγματα όλων των παραπάνω πολιτικών, επιδεικνύοντας συνήθως πραγματισμό. Σε πολλές περιπτώσεις και ανάλογα με τις οικονομικές συγκυρίες (π.χ. ύφεση της δεκαετίας του 1970) ακολουθήθηκε μια πρακτική ανταλλαγμάτων (“*trade off*”), βάσει της οποίας ασκήθηκε παράλληλα σχετικό κλείσιμο των συνόρων, υπό την έννοια της θέσης αυστηρότερων κανόνων εισόδου, με φιλελευθεροποίηση των κανόνων παραμονής/ενσωμάτωσης των ήδη εγκατεστημένων (π.χ. κάλυψη ιθαγένειας ευρέων στρωμάτων, διευκόλυνση πρόσβασης στην εργασία και στην κοινωνική πρόνοια, κ.λ.π.). Υπήρξαν επίσης διαφοροποιήσεις στο status των αιτούντων είσοδο, ενώ ενεργοποιήθηκε η εξωτερική διπλωματία και οι διάφορες διακρατικές ή πολυμερείς συμφωνίες. Τέλος, έγινε προσπάθεια για χάραξη μιας κοινής Κοινοτικής πολιτικής για τη μετανάστευση (βλ. Συνθήκη του Σένγκεν) η οποία επικεντρώθηκε στα θέματα δημόσιας τάξης.

2. Ορισμένες θεωρητικές απόψεις για το ζήτημα της μετανάστευσης

2.1. Η νεοκλασική προσέγγιση

Η νεοκλασική προσέγγιση βασίζεται στη θεωρία της προσφοράς και της ζήτησης εργατικής δύναμης. Σύμφωνα με αυτήν η έλλειψη εργατικής δύναμης σε μια περιοχή μπορεί να καλυφθεί από εργατικά χέρια που προέρχονται από κάποια άλλη περιοχή όπου η προσφορά είναι μεγάλη. Βεβαίως η συμπίεση μισθών, η χειροτέρευση των συνθηκών εργασίας και η απώλεια της απασχόλησης των ντόπιων, είναι αυτές οι καταστάσεις τις οποίες συνεπάγεται η μεγάλη προσφορά φτηνής εργατικής δύναμης.

Οι ξένοι εργαζόμενοι αποτελούν θέλγητρο για τους εργοδότες, γιατί μπορούν οι δεύτεροι να εξυπηρετούν τις ανάγκες των επιχειρήσεών τους καταβάλλοντας χαμηλούς μισθούς και χωρίς να κάνουν επενδύσεις σε εξοπλισμό. Επιπρόσθετα οι παράνομοι μετανάστες είναι πιο αρεστοί στους εργοδότες για το λόγο ότι δεν συνδικαλίζονται (απ' το φόβο της απόλυσης αλλά και επειδή οι συνδικαλιστές δεν τους δέχονται στα σωματεία τους), δεν δημιουργούν προβλήματα στην επιχείρηση, εργάζονται σκληρά και είναι παραγωγικοί.

Σύμφωνα με την νεοκλασική θεώρηση σε συνθήκες ανταγωνιστικότητας των εθνικών οικονομιών το παιχνίδι της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας έχει ως αποτέλεσμα τις μετακινήσεις του εργατικού δυναμικού. Βασική αιτία των μετακινήσεων είναι τα διαφορετικά επίπεδα μισθών, ωστόσο μακροπρόθεσμα οι μισθολογικές ανισότητες τείνουν να καταργηθούν και αυτό συνιστά ένα σημαντικό πλεονέκτημα τόσο για τις χώρες αποστολής όσο και για τις χώρες υποδοχής μεταναστών.

2.2. Η μαρξιστική προσέγγιση

Σύμφωνα με την μαρξιστική προσέγγιση η μετανάστευση είναι απόρροια της διαδικασίας αναπαραγωγής και συσσώρευσης του κεφαλαίου. Το κεφάλαιο, προκειμένου να διασφαλίσει την απρόσκοπτη αναπαραγωγή του και μάλιστα με τους ευνοϊκότερους δυνατούς γι' αυτό όρους, αντλεί και εκμεταλλεύεται το φθινό μεταναστευτικό δυναμικό, αξιοποιώντας τις παραγωγικές δυνατότητές του στο έπακρο. Επιπλέον δεν είναι μόνον το εργατικό δυναμικό που μετακινείται αλλά και το ίδιο το κεφάλαιο, καθώς όπως έλεγε ο Μάρξ 'το κεφάλαιο δεν γνωρίζει και δεν έχει πατρίδα'. Οι μετακινήσεις αυτές μπορούν να αποτελέσουν έναν αιτιώδη παράγοντα για τις μετακινήσεις και εργατικών χεριών προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες της αναπαραγωγής του κεφαλαίου.

Άρα λοιπόν οι οικονομικές ανισότητες που συνυπάρχουν ιστορικά με την ανάπτυξη του συστήματος της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς προκαλούν μετακινήσεις κεφαλαίων σε περιοχές και διαδικασίες περισσότερο προσοδοφόρες και αυτές διασφαλίζονται, μεταξύ άλλων, με την αξιοποίηση του φθινού μεταναστευτικού δυναμικού.

2.3. Η θεωρία της κατάτμησης της αγοράς εργασίας

Σύμφωνα μ' αυτή τη θεωρία υπάρχουν μέσα στην ίδια και ενιαία αγοράς εργασίας κομμάτια και τομείς με ξεχωριστά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Έτσι μπορεί να διαπιστώσει κανείς την ύπαρξη κατά βάση δύο τομέων, του «*επίσημου τομέα*» με κύρια γνωρίσματα τον υψηλό βαθμό εξειδίκευσης, τις ικανοποιητικές έως υψηλές αποδοχές και ένα πλαίσιο εργασιακών σχέσεων προστατευτικών για τους εργαζόμενους στον τομέα αυτόν με σταθερές συνθήκες εργασίας και διασφαλισμένο επίπεδο κοινωνικής προστασίας. Οι επιχειρήσεις που ανάγονται σ' αυτόν είναι μεγάλες καθώς και ο κρατικός τομέας. Οι εργαζόμενοι απολαμβάνουν υψηλούς μισθούς, κοινωνική ασφάλιση, οικογενειακά επιδόματα, συνδικαλισμό, εφαρμόζονται οι συνθήκες εργασίας, υπάρχουν κανόνες υγιεινής, επίσης υπάρχει σταθερότητα στην απασχόληση και προοπτική προαγωγής.

Ο δεύτερος τομέας, ο «*περιφερειακός*» ή «*ανεπίσημος*» τομέας αφορά τις μικροεπιχειρήσεις, τις μικρές βιοτεχνίες, τα μικρομάγαζα και απασχολεί κυρίως

γυναίκες, μειονότητες, αλλοδαπούς ακόμη και αυτοαπασχολούμενους. Οι μισθοί εδώ είναι χαμηλοί και η κοινωνική ασφάλιση περιορισμένη έως ανύπαρκτη. Αυτού του είδους η εργασία και λόγω των χαμηλών αποδοχών και κύρους, είναι μη αποδεκτή από τους ντόπιους και γι' αυτό χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πολλών μεταναστών. Η νέα τεχνολογία δεν είναι ικανή να αντικαταστήσει τις ανειδίκευτες, βρώμικες και χειρονακτικές δουλείες. Στην θεωρία τονίζεται και η «κοινωνική λειτουργία» του μισθού, που δίνει κοινωνική θέση και γόητρο στο άτομο που εργάζεται, για να διατηρήσει την κοινωνική του θέση ή και ανέλθει σε κλίμακα. Όλα αυτά όμως δεν απασχολούν τους μετανάστες, οι οποίοι ενδιαφέρονται μόνο για την «οικονομική λειτουργία» του μισθού.

3. Η μετανάστευση στην Ελλάδα

3.1. Η πολιτική προσέγγιση του ζητήματος

Η Ελλάδα, χώρα κατ' εξοχήν αποστολής μεταναστών στο παρελθόν, απέκτησε, κυρίως την τελευταία δεκαετία, ένα σημαντικό αριθμό μεταναστών (νόμιμων και μη). Το ρεύμα αυτό συνδέεται κυρίως με την καθεστωτική αλλαγή στην Ανατολική Ευρώπη, αν και υπάρχουν και μεταναστευτικές μειονότητες που προέρχονται από την Αφρική και την Ασία.

Κατ' ουσία η χώρα μας κλήθηκε να διευθετήσει ένα πρόβλημα που άλλες χώρες της Ε.Ε. αντιμετώπισαν σε μεγάλο μήκος χρόνου. Και αυτό υπό την πίεση των αναγκών της προσαρμογής της οικονομίας στα κριτήρια της ΟΝΕ. Η διογκούμενη ανεργία, οι διαρθρωτικές αλλαγές στην δομή της οικονομίας, το κύμα των παλιννοστούντων ομογενών και άλλα ζητήματα που χαρακτήρισαν έντονα την δεκαετία του 1990 αποτέλεσαν τη συγκυρία μέσα στην οποία έπρεπε να διευθετηθεί το μεταναστευτικό ζήτημα.

Όπως ήταν φυσικό, οι απαραίτητες δομές για σωστή διευθέτηση του ζητήματος δεν υπήρχαν. Με την πάροδο του χρόνου όμως έγινε και στην χώρα μας σαφές ότι δεν επρόκειτο να διατηρηθεί επί πολύ ένα καθεστώς “φιλοξενούμενων εργατών”, οι οποίοι θα βοηθούσαν απλώς την προσπάθεια ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας, κάτι που θα ήταν, λίγο ως πολύ, αποδεκτό από ευρέα στρώματα της κοινωνίας. Αντίθετα, παρουσιάστηκαν τα φαινόμενα που παρατηρήθηκαν και σε

άλλες χώρες υποδοχής, όπως η διεκδίκηση ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων, η ανάγκη για οικογενειακή συνένωση, το ζήτημα του κοινωνικού αποκλεισμού και η ένταξη στο κοινωνικό σύνολο.

Οι πρώτες προσπάθειες στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής στην παρελθούσα δεκαετία είχαν τον χαρακτήρα δειλών μάλλον βημάτων στην κατεύθυνση του περιορισμού της παράνομης - κατά βάση- μετανάστευσης. Αυτό συνδυάστηκε με δραστηριότητα στο διπλωματικό μέτωπο με σκοπό την λελογισμένη ροή μεταναστών στο ελληνικό έδαφος. Ωστόσο, η ασταθής πολιτική κατάσταση στα βόρεια σύνορά μας δημιούργησε ένα ανεξέλεγκτο ρεύμα μεταναστών στη χώρα μας που διευκολύνθηκε από την ύπαρξη παραοικονομίας στην Ελλάδα. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού μεταναστών αναδείχθηκε σε σημαντικό πολιτικό θέμα επειδή συνέτρεξαν κατά την παρελθούσα δεκαετία και μία σειρά από παράγοντες όπως η αυξημένη ανεργία, η μαζικότητα στα μεγάλα αστικά κέντρα, το αίσθημα οικονομικής και προσωπικής ανασφάλειας, η κατά καιρούς ένταση πολλών εθνικών θεμάτων και οι εν γένει σημαντικές ανακατατάξεις και αναστατώσεις του κοινωνικού ιστού.

3.2. Η μετανάστευση προς την Ελλάδα – Ορισμένες γενικές διαπιστώσεις.

Μετά τον Β' παγκόσμιο Πόλεμο ένα αρκετά σημαντικό τμήμα του ελληνικού πληθυσμού εγκατέλειψε τη χώρα με προορισμό τις ανεπτυγμένες οικονομίες του ευρωπαϊκού βορρά και τις υπερπόντιες χώρες, με σκοπό να βρει καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και απασχόλησης. Η 'εξαγωγή' μεταναστών ήταν ιδιαίτερα έντονη κατά τα τέλη της δεκαετίας του '60 και αφορούσε στο ηλικιακά, πλέον αποδοτικό τμήμα της ελληνικής περιφέρειας.

Η εικόνα αυτή τα τελευταία δέκα έτη έχει πλήρως αντιστραφεί και η χώρα μας από χώρα αποστολής μεταναστών έχει καταστεί χώρα υποδοχής μεταναστευτικού δυναμικού. Την ίδια εικόνα περίπου παρουσιάζουν και οι άλλες χώρες της Ν. Ευρώπης όπως είναι η Ισπανία, η Ιταλία και η Πορτογαλία. Κατά συνέπεια μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι υπάρχει μια μεταστροφή των μεταναστών από τις περιοχές του βορρά, στο νότο.

Αφορμή για τις μαζικές αυτές μετακινήσεις αποτέλεσαν οι κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές αλλαγές στον ευρύτερο χώρο της Κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Τώρα όσον αφορά την Ελλάδα, μια και αυτή είναι κυρίως η χώρα που μας ενδιαφέρει υπάρχουν αρκετοί λόγοι που την έκαναν να αποτελέσει αλλά και ακόμα να αποτελεί αποδέκτη μεταναστών. Υπάρχουν κάποιοι γενικοί και κάποιοι πιο ειδικοί λόγοι που καθιστούν την Ελλάδα ως κέντρο εισροής μεταναστών.

Οι γενικοί λόγοι είναι οι εξής :

1. Η παγκοσμιοποίηση των οικονομιών και κοινωνιών.

Ένα από τα πλέον σημαντικά και καθοριστικά γνωρίσματα των εξελίξεων την τελευταία δεκαετία σε παγκόσμιο επίπεδο είναι η διεθνοποίηση των οικονομιών, η κατάργηση των εθνικών φραγμών διοικητικού χαρακτήρα και η ύπαρξη ρυθμίσεων που ευνοούν τη μετακίνηση από περιοχή σε περιοχή και από χώρα σε χώρα αγαθών, κεφαλαίων κα ανθρώπων. Οι εξελίξεις αυτές προσφέρουν την ευκαιρία σε αγαθά και υπηρεσίες να κατακτήσουν νέες , προηγούμενα απροσπέλαστες διοικητικά και τεχνικά αγορές, σε κεφάλαια να επενδυθούν σε περιοχές και τομείς (περισσότερο) κερδοφόρους και σε εργατικό δυναμικό να αναζητήσει νέες ευκαιρίες απασχόλησης.

2. Οι εκτεταμένες και συνεχιζόμενες οικονομικοπολιτικές αλλαγές στις χώρες της βαλκανικής Χερσονήσου και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και η πολιτική αστάθεια των χωρών της Βόρειας Αφρικής κα της Μέσης Ανατολής σε συνδυασμό με την χαμηλή ανάπτυξη και τα υψηλά μεγέθη ανεργίας.

Οι συνεχείς αλλαγές στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον των χωρών των Βαλκανίων και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης έδωσαν σε μεγάλες μάζες του ανθρώπινου δυναμικού των χωρών αυτών τη μοναδική ευκαιρία να μεταναστεύσουν στην Ελλάδα για να αναζητήσουν καλύτερες τύχη, καλύτερες συνθήκες ζωής.

3. Η προς ανατολάς διεύρυνση της Ε.Ε.

Η διεύρυνση της Ε.Ε. προς ανατολάς φαίνεται να δημιουργεί τις υπόνοιες ότι αυτή μπορεί να προκαλέσει ένα εκτεταμένο κύμα μετανάστευσης ατόμων των χωρών αυτών προς τη Δυτ. Ευρώπη αλλά και σε χώρες όπως η Ελλάδα.

Πέρα όμως από τους ειδικούς λόγους που επηρεάζουν το μεταναστευτικό ρεύμα, υπάρχουν και ειδικοί λόγοι που επηρεάζουν και θα επηρεάσουν και στο μέλλον την ένταση και έκταση του μεταναστευτικού ρεύματος προς την Ελλάδα.

Οι ειδικοί λόγοι είναι οι εξής :

1. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η χώρα μας αποτελεί το σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης. Η γεωγραφική αυτή θέση της όμως είναι εκείνη που ευνοεί στο να προσεγγίσουν στη χώρα μας πληθυσμοί που βρίσκονται κοντά της, όπως είναι για παράδειγμα οι χώρες του βορρά, της μεσογείου και φυσικά η Τουρκία

2. Η μορφολογική κατανομή της Ελλάδας.

Αν παρατηρήσει κανείς την Ελλάδα προσεκτικά, θα διαπιστώσει ότι υπάρχουν απέραντες ακτές και εκτεταμένες οροσειρές. Είναι λοιπόν φυσικό ότι οι περιοχές αυτές είναι δύσκολο να ελεγχθούν και να προστατευτούν από την είσοδο των μεταναστών.

3. Η ύπαρξη παραδοσιακών δεσμών της Ελλάδας και των χωρών προέλευσης του μεταναστευτικού δυναμικού.

Η επιλογή όμως της Ελλάδας ως χώρα εγκατάστασης του εργατικού δυναμικού, έχει να κάνει και με το γεγονός της ύπαρξης παραδοσιακών δεσμών ανάμεσα στις κοινωνίες και οικονομίες της Ελλάδας με τις αντίστοιχες των χωρών προέλευσης του μεταναστευτικού δυναμικού. Σ' αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι σε δύσκολες, πολιτικά εποχές – περιόδους η Ελλάδα είναι αυτή η χώρα που φροντίζει να διατηρεί με τις χώρες αυτές διακρατικές σχέσεις συνεργασίας ικανοποιητικού επιπέδου, πολλές φορές μάλιστα βρισκόμενη σε αντίθεση προς τις γενικότερες τάσεις που επικρατούσαν σε παγκόσμιο επίπεδο. Επιπλέον όμως, η ύπαρξη του ελληνικού στοιχείου σε ορισμένες χώρες όπως είναι π.χ. η Ρουμανία, η πρώην Σοβιετική Ένωση, η Αλβανία κ.α. συνέβαλε κατά κύριο λόγο στη διατήρηση ή και επέκταση των παραδοσιακών καλών σχέσεων με τις χώρες αυτές σε μια προσπάθεια της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής να αποσπάσει την εύνοια των κυβερνήσεων για λογαριασμό των ελλήνων που ζούσαν στις χώρες αυτές.

4. Το νομικό καθεστώς των λαθρομεταναστών στην Ελλάδα.

Το νομικό καθεστώς των λαθρομεταναστών στην Ελλάδα, είναι υποτυπώδες με αποτέλεσμα να αφήνει αρκετά περιθώρια ευελιξίας και αξιοποίησης τους από αυτούς. Επίσης η ύπαρξη πολλών αδυναμιών του κρατικού φορέα, κάνει ακόμα πιο εύκολη την διέλευση τους στην χώρα μας.

5. Η ελληνική οικονομία ευνοεί την απασχόληση μεταναστών.

Η οικονομία της Ελλάδας έχει ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που η ύπαρξη τους και πολύ περισσότερο η εδραίωση τους αποτελεί ενισχυτικό παράγοντα της απασχόλησης των μεταναστών. Πρόκειται για συγκεκριμένα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της οικονομίας που ευνοούν την απασχόληση μεταναστών στις παρούσες συνθήκες και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τη μόρφωση ενός άτυπου καθεστώτος μόνιμης / συνεχούς απασχόλησης τους είτε σε συνθήκες νομιμότητας των μεταναστών είτε παρανομίας. Με άλλα λόγια θα έλεγε κανείς ότι η απασχόληση κυρίως παράνομων αλλοδαπών σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας φαίνεται να είναι τόσο ελκυστική, πράγμα που ωθεί πολλούς εργοδότες στην απασχόληση αυτών παρά το γεγονός ότι μ' αυτό τον τρόπο παραβαίνουν τους νόμους και ακολούθως κινδυνεύουν να υποστούν τις κυρώσεις που προβλέπει η σχετική νομοθεσία. Τα χαρακτηριστικά αυτά της ελληνικής οικονομίας που ευνοούν και ενισχύουν την απασχόληση αλλοδαπών είναι το μέγεθος και η έκταση της παραοικονομίας, η εποχικότητα βασικών κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, η ακαμψία της αγοράς εργασίας και τέλος το μέγεθος των ελληνικών επιχειρήσεων και η ιδιάζουσα θέση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία.

Η πορεία της Ελληνικής οικονομίας από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και στο εξής είναι συνδεδεμένη με μια παράλληλη πορεία ανάπτυξης των παραοικονομικών δραστηριοτήτων. Οι κύριοι προσδιοριστικοί παράγοντες της παραοικονομίας είναι η φορολογική επιβάρυνση, οι κρατικοί περιορισμοί και παρεμβάσεις - έλεγχοι, οι θεσμικοί περιορισμοί στην αγορά εργασίας και τέλος ο ρόλος του κράτους. Έχει υπολογισθεί ότι το μέγεθος της παραοικονομίας αντιπροσωπεύει περίπου το 50% του επίσημου Α.Ε.Π. της χώρας και καλύπτει δραστηριότητες που αναπτύσσονται κυρίως στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας. Όπως είναι αποδεδειγμένο τέτοιες παράτυπες δραστηριότητες εξ ορισμού συνυπάρχουν και προϋποθέτουν την παράνομη απασχόληση εργατικού δυναμικού με αποτέλεσμα να υπάρχει μια διαρκής και έντονη σχέση αυτοτροφοδότησης μεταξύ παραοικονομίας και παρανόμων μεταναστών. Το γεγονός της μαζικής εισόδου μεταναστών στη χώρα τους έβαλε σε πρώτη επιλογή των ελληνικών παραοικονομούντων επιχειρήσεων έχοντας ως δεδομένο ότι πρώτον, οι μετανάστες αμείβονται με χαμηλούς μισθούς και δεύτερον, προσφέρουν την εργασία τους με όρους ιδιαίτερα ευέλικτους και γι' αυτό αποδοτικούς για τις επιχειρήσεις (υπερωρίες, χωρίς ασφάλιση). Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι η απασχόληση παράνομων μεταναστών είναι κύριο χαρακτηριστικό

στο τομέα της γεωργίας- κτηνοτροφίας, της εξόρυξης, των κατασκευών, του θεάματος κ.α. Συμπερασματικά προκύπτει ότι όσο δεν θα λαμβάνονται μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση- περιορισμό της παραοικονομίας στη χώρα, οι προθέσεις των αρμοδίων για μείωση της παράνομης απασχόλησης των μεταναστών θα τελούν ουσιαστικά υπό συνεχή αίρεση.

Συγκεκριμένοι κλάδοι της οικονομίας όπως είναι η γεωργία, οι κατασκευαστές, ο τουρισμός διακρίνονται από το στοιχείο της εποχικότητας στη δραστηριότητα τους. Είναι γεγονός λοιπόν ότι οι εποχιακές μονάδες αποφεύγουν την απασχόληση δυναμικού σε μόνιμη βάση εξ αιτίας της ύπαρξης υψηλού κόστους εργασίας και των δεσμεύσεων που απορρέουν από τις συμβατικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας(απολύσεις, δώρα). Για τον λόγο αυτό λοιπόν προτιμούν να απασχολήσουν εποχιακά εργαζόμενους. Οι μετανάστες ως ανειδίκευτο και φτηνό δυναμικό προσφέρουν μια πολύ καλή εναλλακτική λύση. Επιπρόσθετα δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτοί οι κλάδοι προϋποθέτουν και έντονη κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και οι μετανάστες παρουσιάζουν έναν σχετικά υψηλό δείκτη κινητικότητας γι' αυτό το λόγο και προτιμούνται. Πρέπει να επισημανθεί, τέλος, ότι κυρίως στην περιοχή της Βόρειας Ελλάδας υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται τα τελευταία χρόνια στις χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου αλλά και στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να υπάρξει συνεχή ζήτηση εργασίας, η οποία ωστόσο μπορεί να ικανοποιηθεί μόνο εάν ο συντελεστής «εργασία» επιδεικνύει και την αντίστοιχη γεωγραφική κινητικότητα, κάτι που ισχύει ιδιαιτέρως στην περίπτωση των μεταναστών.

Σε ό,τι αφορά τώρα την αγορά εργασίας οι εργοδοτικές οργανώσεις υποστηρίζουν ότι οι διάφορες θεσμικές ρυθμίσεις καθώς και το γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς εργασίας δημιουργούν σ' αυτήν λειτουργικές ακαμψίες και διαβρώνουν την ανταγωνιστική ικανότητα των επιχειρήσεων. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό και έχοντας ως δεδομένο τη βούληση και προτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Λευκό Βιβλίο) είναι σε εξέλιξη η διαμόρφωση ενός ελαστικότερου πλαισίου εργασιακών μορφών-σχέσεων με στόχο μία περισσότερο ευέλικτη αγορά εργασίας προσαρμοσμένη στις βραχύ και μακροπρόθεσμες ανάγκες της παραγωγής προκειμένου να ενισχυθεί η εγχώρια και διεθνής ανταγωνιστικότητα των ελληνικών μονάδων. Αυτό υπονοεί την ελαστικοποίηση στις εργασιακές σχέσεις (κατάργηση ορίου απολύσεων, ελεύθερο καθεστώς προσλήψεων, ευέλικτο ωράριο απασχόλησης, διευθέτηση χρόνου εργασίας, κατάργηση κατώτατου ημερομισθίου και

κατάργηση του θεσμού των συλλογικών δραπετεύσεων), μείωση των ωρών εργασίας με ταυτόχρονη μείωση των αποδοχών των εργαζομένων και μεταβολή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης προς μία κατεύθυνση συμπίεσης του κόστους που αυτό επιφέρει στις επιχειρήσεις.

Σε ένα τέτοιο εργασιακό πλαίσιο η απασχόληση αλλοδαπών εργαζομένων, και μάλιστα των παρανόμων, αποτελεί ένα στοιχείο- εργαλείο που προσφέρεται για την εισαγωγή νέων δεδομένων στην αγορά εργασίας. Πράγματι λοιπόν οι παράνομοι αλλοδαποί, για λόγους οι οποίοι έχουν σχέση με το καθεστώς παραμονής αλλά και τις ανάγκες διαβιώσεώς τους, προσφέρουν φθηνή και αποδοτική εργασία σε συνθήκες υψηλής ευελιξίας του ωραρίου εργασίας και χωρίς να υπάρχει ασφάλεια και θεσμική κάλυψη. Υπ' αυτήν την έννοια είναι αυτονόητη η θέση των ελληνικών συνδικαλιστικών οργανώσεων για νομιμοποίηση των αλλοδαπών εργαζομένων και αποτελεί μέτρο που ισοδυναμεί με τη δημιουργία προστατευτικής ασπίδας απέναντι στις επιδιώξεις των εργοδοτών για εκμετάλλευση τους απ' αυτούς.

Είναι γνωστό ότι η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι μικρού μεγέθους. Ο βασικός προσανατολισμός της παραγωγικής διαδικασίας βασίζεται στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων. Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην παραγωγή δεν αποτελεί σύνηθες φαινόμενο, και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η παραγωγή προϊόντων να γίνεται από εργατικό δυναμικό χωρίς ιδιαίτερες εξειδικεύσεις και προσόντα. Επιπλέον οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις είναι περισσότερο ευάλωτες στις οικονομικές κρίσεις και σε σχέση προς τις μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες οι μικρότερες είναι κυρίως αυτές που ενθαρρύνονται στην παραοικονομική δραστηριότητα

Είναι αυτονόητο, όπως έχουμε ήδη τονίσει, ότι σε δραστηριότητες με παραοικονομική υπόσταση ή απασχόληση παράνομων μεταναστών αποτελεί αυταπόδεικτο γεγονός. Κατά συνέπεια μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι το μέγεθος των επιχειρήσεων στη Χώρα μας, ο προσανατολισμός τους στην αγορά προϊόντων καθώς επίσης και ο υψηλός αριθμός των ΜΜΕ αποτελούν ευνοϊκούς για την απασχόληση ξένων εργατών στην Ελλάδα.

Ολοκληρώνοντας θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι το οικονομικό σύστημα της χώρας με την παρουσία μεταναστών μελλοντικά κερδίζει σε σταθερότητα. Από την μία η ύπαρξη φθηνού και ταυτόχρονα αποδοτικού εργατικού δυναμικού και από την άλλη το υψηλό ποσοστό ανεργίας των ημεδαπών προσφέρει στους εργοδότες μια επιπλέον εφεδρική μάζα εν δυνάμει εργαζομένων την οποία

μπορούν άνετα να εκμεταλλευτούν και να υποτάξουν. Επιπλέον η παρουσία των μεταναστών διασφαλίζει στοιχειώδεις λειτουργίες της ελληνικής οικονομίας σε μακροοικονομικό επίπεδο και βοηθάει στην αντιμετώπιση δυσλειτουργιών ή και ανισορροπιών που υπάρχουν. Πράγματι η απασχόληση μεταναστών στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες της χώρας έχει σαν αποτέλεσμα την ανακοπή της περαιτέρω υποβάθμισης της Περιφέρειας και την άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων περιορίζοντας ή αφαιρώντας έτσι από το σύστημα μία σημαντική γενεσιουργό αίτια συνεχών αμφισβητήσεων και συγκρούσεων. Επίσης το γεγονός ότι καταναλώνουν βασικά καταναλωτικά αγαθά πρώτης ανάγκης ισχυροποιεί, βραχυπρόθεσμα, τη θέση μικρών ελληνικών μονάδων δεδομένου ότι εγχώριες μονάδες κυρίως επιδίδονται στην παραγωγή τέτοιων προϊόντων. Τέλος πρέπει να τονιστεί το πόσο ευνοϊκή είναι η απασχόληση των αλλοδαπών στην ελληνική γεωργία αφού μ' αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η αντιπληθωριστική πολιτικής σε έναν τομέα που αποτελεί και τμήμα του σκληρού πυρήνα του πληθωρισμού.

4. Μετανάστευση και οικονομία/κοινωνία

Ποια τα αποτελέσματα της μετανάστευσης για τις χώρες που αποστέλλουν και τις χώρες που υποδέχονται μετανάστες; Εμείς θα προσπαθήσουμε να αναφέρουμε τα θετικά, λιγότερα θετικά ή αρνητικά στοιχεία που έχουν καταγραφεί στη βιβλιογραφία και τα οποία περιγράφουν τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στην οικονομία των χωρών αποστολής και υποδοχής.

4.1. Γενικές συνέπειες της μετανάστευσης στις χώρες υποδοχής

α. Δημογραφικές

- Αύξηση του πληθυσμού και αναζωογόνηση της υπαίθρου.
- Αλλαγή της δομής της πληθυσμιακής πυραμίδας λόγω του νεαρού της ηλικίας των μεταναστών. Ηλικιακή ανανέωση του πληθυσμού και επιβράδυνση της γήρανσης του.

β. Οικονομικές

- Ικανοποιητική αντιμετώπιση της έλλειψης εργατικού δυναμικού με την είσοδο ξένων εργατών.
- Εξοικονόμηση πόρων από την οικονομία υποδοχής, καθώς χωρία αυτή να έχει υποβληθεί στα σχετικά κόστη-δαπάνες (εκπαίδευση, κατάρτιση) έχει στη διάθεσή της δυναμικό που προσφέρει τις υπηρεσίες του.
- Αύξηση της παραγωγής και συνεπώς και της προσφοράς και της ικανότητας ανταγωνισμού επί διεθνούς επιπέδου.
- Ενίσχυση της ελαστικότητας της αγοράς εργασίας λόγω της κινητικότητας και των χαμηλών μισθών των αλλοδαπών εργατών.
- Χαμηλοί μισθοί λόγω της ύπαρξης του εφεδρικού χαρακτήρα των ξένων εργατών.
- Μείωση των αυξητικών πιέσεων έως σταθεροποίηση των τιμών και συνακόλουθα και του πληθωρισμού εξαιτίας της συγκράτησης του σχετικού κόστους παραγωγής των επιχειρήσεων.
- Επιπρόσθετη αποδυνάμωση των πληθωριστικών πιέσεων λόγω του καταναλωτικού προτύπου των μεταναστών (είδη βασικής ανάγκης).
- Ενίσχυση της καταναλωτικής ζήτησης με θετικές επιπτώσεις στις προσδοκίες των επιχειρήσεων και την προοπτική ανάληψης απ' αυτές επενδυτικών πρωτοβουλιών.
- Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και των μελλοντικών προοπτικών του ασφαλιστικού συστήματος.
- Εξαγωγή συναλλάγματος προς τις χώρες προέλευσης, οι οποίες πολλές φορές το χρησιμοποιούν για την αγορά προϊόντων από την χώρα υποδοχής.
- Πρόκληση τριβών στην αγορά εργασίας και αύξηση της ανεργίας κυρίως επειδή εκτιμάται ότι υφίσταται ανταγωνιστική σχέση μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών εργαζομένων.

γ. Κοινωνικές - πολιτικές

- Συμβολή των αλλοδαπών στην επέκταση και βελτίωση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων και παροχών, χωρίς οι ίδιοι να έχουν πάντα τα ίδια δικαιώματα με τους ντόπιους.
- Δημιουργία γκέτο σ' ορισμένα αστικοβιομηχανικά κέντρα με συνέπεια κοινωνικές εντάσεις.

- Επιβάρυνση του εκπαιδευτικού συστήματος, κυρίως στα αστικοβιομηχανικά κέντρα και εντάσεις μεταξύ αλλοδαπών και ντόπιων γονέων. Αύξηση γενικά του κόστους εκπαίδευσης.
- Μεταφορά τυχόν πολιτικών διαμαχών και συγκρούσεων από τη χώρα προέλευσης στη χώρα υποδοχής.

4.2. Γενικές συνέπειες της μετανάστευσης στις χώρες προέλευσης

α. Δημογραφικές

- Ελάττωση του πληθυσμού.
- Αλλαγή της δομής της πληθυσμιακής πυραμίδας λόγω αποδημίας των νεαρών ατόμων. Αυξάνεται ο αριθμός των υπερηλίκων, κοινωνία γερόντων σε ορισμένες επαρχιακές περιοχές.

β. Οικονομικές

- Μείωση της ανεργίας και υποαπασχόλησης.
- Εξαγωγή νεαρών ατόμων με των οποίων την ανατροφή και εκπαίδευση επιβαρύνθηκε η χώρα προέλευσης, την εργατική τους όμως δύναμη θα εκμεταλλευτεί η χώρα υποδοχής. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα προκύπτει πρόβλημα σε συγκεκριμένους κλάδους ή περιοχές.
- Ερήμωση επαρχιακών περιοχών.
- Μείωση των δυνατοτήτων αύξησης της παραγωγής και μείωση της ελαστικότητας στην αγορά εργασίας με συνέπεια τη στασιμότητα..
- Διάθεση των εμβασμάτων των αλλοδαπών για την εξισορρόπηση του ισοζυγίου πληρωμών .

γ. Κοινωνικές - πολιτικές

- Εξασθένηση του συστήματος ασφαλίσεων και κοινωνικών παροχών λόγω της μείωσης των παραγωγικών δυνάμεων και κατά συνέπεια και των κοινωνικών εισφορών..
- Εξαγωγή κοινωνικών και πολιτικών εντάσεων και συγκρούσεων μέσω της αποδημίας και επομένως σταθεροποίηση του συστήματος.
- Αστικοποίηση της κοινωνίας της χώρας αποστολής καθώς οι μετανάστες που επιστρέφουν εγκαθίστανται κατά βάση στα μεγάλα αστικά κέντρα ενισχύοντας έτσι την διαδικασία αστικοποίησης των χωρών αυτών.

Όπως φαίνεται από τη συνοπτική παρουσίαση των σημαντικότερων άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων της μετανάστευσης, ουσιαστικά ωφελημένη είναι η χώρα υποδοχής των μεταναστών. Αυτό άλλωστε είναι ευνόητο αν σκεφτεί κανείς ότι αν οι χώρες υποδοχής δεν είχαν κανένα πλεονέκτημα, τότε δεν θα είχαν επιτρέψει την εγκατάσταση των μεταναστών σ' αυτές. Ο μεταναστευτικός μηχανισμός δεν ελέγχεται από φιλανθρωπικούς συλλογισμούς αλλά από μια συμφωνία συμφερόντων τόσο στις χώρες υποδοχής όσο και στις χώρες προέλευσης.

4.3. Η αντιμετώπιση των μεταναστών από τα Ελληνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης

4.3.1. Η πρώτη περίοδος κάλυψης του φαινομένου της μετανάστευσης από τα ΜΜΕ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο θα ερευνήσουμε τον τρόπο με τον οποίο τα ΜΜΕ προβάλλουν τους μετανάστες. Τα πρώτα χρόνια της εμφάνισης του φαινομένου της μετανάστευσης σύσσωμος σχεδόν ο ελληνικός τύπος ήταν κατηγορηματικά αντίθετος σε οποιαδήποτε άποψη υπέρ των μεταναστών κάτι που αποτυπώνονταν στους τίτλους των άρθρων.

Ήταν στις αρχές της δεκαετίας του '90 μετά την κατάρρευση του Ανατολικού μπλοκ όταν η πλειονότητα των μέσων ενημέρωσης αισθάνονταν δικαιωμένα. Στην Ιταλία ο τύπος καλωσόριζε τους Αλβανούς μετανάστες θεωρώντας τους «γιους της κοινής Αδριατικής πατρίδας». Στην Ελλάδα ο τότε υπουργός Εξωτερικών, σε επίσημη επίσκεψή του στην γειτονική χώρα καλούσε μπροστά στην τηλεόραση τους κατοίκους «να έλθουν στην Ελλάδα όπου τους περιμένουμε με ανοιχτές αγκάλες». Τότε ήταν που κυκλοφόρησε και το πιο σύντομο ανέκδοτο: «Αλβανός τουρίστας».

Η ευφορία βέβαια δεν κράτησε για πολύ καιρό και σύντομα τα ΜΜΕ άρχισαν να εναντιώνονται στους μετανάστες επιρρίπτοντας τους την ευθύνη για πολλά προβλήματα που αντιμετώπιζε ως τότε η ελληνική κοινωνία. Ένα από τα κύρια θέματα της ειδησιογραφίας αφορούσε την αυξημένη εγκληματικότητα των μεταναστών. Παρακάτω παραθέτουμε τίτλους άρθρων που νομίζουμε ότι είναι ενδεικτικοί του κλίματος που επικρατούσε εκείνη την περίοδο των αρχών της δεκαετίας του '90.

Υπεύθυνο για την κατάσταση της αυξημένης εγκληματικότητας θεωρήθηκε το αγαθό της ελευθερίας στο οποίο οι μετανάστες (καταγόμενοι από χώρες που κατά τεκμήριο ανήκαν έξω από τα όρια του λεγόμενου δυτικού κόσμου), όπως υποστηρίχθηκε, δεν ήταν συνηθισμένοι.

- «Ήλθαν στην Ελλάδα πεινασμένοι στερημένοι από καθετί. Ένοιωσαν τι σημαίνει ελευθερία και βρήκαν την ευκαιρία, μέσα από μια κοινωνία που δεν έμοιαζε στο παραμικρό μ'εκείνη που ήξεραν στην πατρίδα τους, να παρανομήσουν. Εκεί οι περισσότεροι ζούσαν κάτω από το φόβο. Τώρα βρήκαν την ελευθερία και αυτή τους έβλαψε»¹.

Συχνά η μετανάστευση περιγράφεται με λέξεις που συνειρμικά μας θυμίζουν την τουρκική κατοχή της Κύπρου. Η μετανάστευση εκτός των άλλων θεωρείται μια εθνικά επικίνδυνη υπόθεση.

- «Αλβανική απόβαση στην Κρήτη»²
- «Η πτώση στις τιμές που επέφερε η Αλβανική εισβολή...»³
- «Υπό Αλβανική κατοχή βρίσκεται η Ελλάδα! Οι ορδές των μεταναστών ...κλέβουν, βιάζουν, δολοφονούν...»⁴
- «Οι στρατιές των λαθρομεταναστών απειλούν...»⁵

Οι μετανάστες θεωρούνται υπεύθυνοι για χρόνια προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας όπως π.χ αυτό της ανεργίας.

- «Μας κλέβουν μας παίρνουν τις δουλειές ... και μεις τους επαναπροωθούμε με πολυτελή πούλμαν»⁶

Συχνά πυκνά κατηγορείται και το κράτος για την ανικανότητά του να αντιμετωπίσει τις καταστάσεις.

- «Με πράσινη κάρτα ο απαγωγέας»⁷

¹ Απογευματινή, 28/8/1992.

² Ελεύθερος τύπος, 25/5/1993.

³ Δημήτρης Γαλάνης-Νίκος Καραγιάννης, «Κάναβις το δηλητήριο του αλβανικού σκορπιού», Το Βήμα, 9/8/1998.

⁴ Ελεύθερος τύπος, 24/5/1993.

⁵ Γιώργος Μαρινέλλος, «Η Ελλάδα μετερίζι για τις πολυεθνικές του δουλεμπορίου», Ελευθεροτυπία, 21/7/2000.

⁶ Ελεύθερος τύπος, 24/5/1993.

⁷ Βραδυνή, 17/7/1999.

- «Νομιμοποιούν ακόμη και υποψήφιους δολοφόνους»⁸
- «Σικάγο η Αθήνα»⁹
- «Πολλά δις καλείται να δώσει το ελληνικό κράτος για τη νοσηλεία των αλλοδαπών»¹⁰

4.3.2. Οι άγνωστοι αλλά γνωστοί δράστες

Πολλές φορές, με αφορμή κάποιο περιστατικό η κοινότητα των λαθρομεταναστών παρουσιάζεται συλλήβδην ως εγκληματικός όχλος. Σε πολλές περιπτώσεις τέτοιων εγκλημάτων, που εξαρχής αποδόθηκαν χωρίς στοιχεία σε Αλβανούς, έχει στην συνέχεια αποκαλυφθεί ότι ο δράστης ήταν Έλληνας πολίτης. Ορισμένες όμως φορές το φαινόμενο της παραπληροφόρησης υπερβαίνει κάθε όριο.

Την 24/5/1993 ο Ελεύθερος Τύπος κυκλοφόρησε υπό τον τίτλο «ΒΟΗΘΕΙΑ! σώστε μας από τους Αλβανούς...». Στις εσωτερικές σελίδες της εφημερίδας κάτω από τον τίτλο «μας σκοτώνουν μέσα στα σπίτια μας» αναφέρονται τα εξής: «... ο δράστης κατέβηκε γρήγορα τις σκάλες του διώροφου σπιτιού... επιβιβάζεται στη μοτοσικλέτα όπου τον περίμενε ο συνεργός του και **εξαφανίζονται**». Δηλαδή ο δράστης είναι άγνωστος. Στη συνέχεια παρόλο που αναφέρεται ότι ο θύτης έστρεψε τον φακό για να μη δουν το πρόσωπό του ο συντάκτης καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο δράστης είναι Αλβανός λαθρομετανάστης.

Σε άλλο άρθρο της ίδιας εφημερίδας καταγράφεται «ληστεία με αίμα στην Κατερίνη... οι αδίστακτοι Αλβανοί δεν δίστασαν να πυροβολήσουν και να τραυματίσουν σοβαρά ιδιώτη που τους καταδίωξε». Στο κείμενο όμως ομολογείται ότι «οι δράστες εκμεταλλεύθηκαν το γεγονός... και **εξαφανίστηκαν τρέχοντας**». Πάλι δηλαδή παραμένουν άγνωστοι.

Άλλη είδηση αναφέρει «Άγριο έγκλημα από την Αλβανική Κόζα Νόστρα». Στο σχετικό ρεπορτάζ όμως ο αυτόπτης μάρτυρας αναφέρει ότι «μας περίμεναν έξω από την παράγκα μας 5 άτομα. **Χωρίς να πουν δεύτερη κουβέντα σκότωσαν τον Πέτρο**

⁸ Ελεύθερος τύπος, 17/7/1999.

⁹ Κώστας Κυριακόπουλος, «Σικάγο 98», Ελευθεροτυπία, 23/3/1998.

¹⁰ Γιούλα Ζαχιώτη, «Η υγεία δεν έχει χρώμα», Ελευθεροτυπία, 20/2/2000.

και στη συνέχεια εξαφανίστηκαν». Οι δράστες δηλαδή ούτε μίλησαν, ούτε αναγνωρίστηκαν, ούτε συνελήφθησαν.¹¹

Δεν είναι λίγες οι φορές που τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αποφεύγουν να τηρήσουν την δεοντολογία επιδιώκοντας την αύξηση της κυκλοφορίας ή της τηλεθέασης στρεβλώνοντας μια είδηση ώστε αυτή να πουλήσει καλύτερα.

4.3.3. Η δεύτερη περίοδος

Το Μάρτιο του 1998, ορισμένες εφημερίδες (Τα Νέα και η Ελευθεροτυπία) εγκαινίασαν μια εκστρατεία κατά των ρατσιστικών και ξενοφοβικών στάσεων μιας μεγάλης μερίδας της κοινωνίας. Αυτή η κίνηση σηματοδότησε μια δεύτερη περίοδο στον ελληνικό τύπο αφού η μετανάστευση έπαψε να αποτελεί αποκλειστικά ένα πολιτικό ζήτημα συνυφασμένο με την αύξηση της εγκληματικότητας.

Ο τύπος άρχισε να αναφέρει θετικές ειδήσεις για τους μετανάστες και να καλύπτει τα καθημερινά τους προβλήματα, τις απογοητεύσεις τους, τα σχέδια τους.

- «Επί ξύλου κρεμάμενοι 400.000 μετανάστες»¹²
- «Τελικά, τους έχει μείνει η ρετσινιά»¹³
- «Κουράγιο Χασάν... Είδα χθες στο ΙΚΑ έναν Πολωνό με το παιδάκι του αγκαλιά να κλαίει...»¹⁴

Στη συνέχεια ο τύπος ανακαλύπτει την ευεργετική επίδραση των μεταναστών στην οικονομία. Οι μετανάστες αυξάνουν την κατανάλωση πρώτων ειδών τα οποία παράγει η χώρα μας, βοηθούν στην επίλυση του ασφαλιστικού και στην εκπλήρωση των στόχων της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

- «Οικονομικοί μετανάστες, οι... καλύτεροι πελάτες»¹⁵
- «Ή κόβετε τις συντάξεις σας ή νομιμοποιείτε τους λαθρομετανάστες»¹⁶
- «Μετανάστες, σωσίβιο για την οικονομία»¹⁷

¹¹ Βασίλης Χ. Καρύδης, «Η εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα», εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1996, σελ.128-129.

¹² Αριστοτέλεια Πελώνη, «Επί ξύλου κρεμάμενοι 400,000 μετανάστες», Τα Νέα, 30/12/2002.

¹³ Έντα Γκέμι, «Τελικά τους έχει μείνει η ρετσινιά», Ελευθεροτυπία, 12/9/2004.

¹⁴ Ηλίας Γεωργάκης, «Κουράγιο Χασάν», Τα Νέα, 31/12/2004.

¹⁵ Λεωνίδας Στεργίου, «Οικονομικοί μετανάστες οι καλύτεροι πελάτες», Τα Νέα, 2/8/2003.

¹⁶ Ειρήνη Καρανασοπούλου, «Ή κόβετε τις συντάξεις σας ή νομιμοποιείται τους λαθρομετανάστες», Τα Νέα, 29/7/2000.

- «Είμαι ενθουσιασμένος με τους Αλβανούς. Πρόκειται φυσικά για παράνομη εργασία, αλλά αυτό αποτελεί προϋπόθεση για να μπορούν να προσφέρουν την εργασία τους σε χαμηλή τιμή...»¹⁸

Παρουσιάζονται επίσης, επίσημα στατιστικά στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν ότι η αλήθεια για τη εγκληματικότητα των αλλοδαπών είναι διαφορετική από αυτήν που πιστεύουμε.

- «... η γενικότερη εγκληματικότητα των αλλοδαπών στη χώρα μας είναι ποσοτικά και ποιοτικά μειωμένης σημασίας...»¹⁹
- «Όταν και οι Έλληνες κακοποιούν Αλλοδαπούς»²⁰
- «... κακώς στιγματίζονται ... οι Αλβανοί μετανάστες για τα εγκλήματα που γίνονται...»²¹

Γίνεται φανερό ότι η συμπεριφορά τουλάχιστον των έντυπων μέσων μαζικής ενημέρωσης προς τους μετανάστες γίνεται πιο υπεύθυνη. Συνεχίζουν βέβαια να υπάρχουν κάποιοι προβληματισμοί για το φαινόμενο της μετανάστευσης, σίγουρα όμως η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συγκριθεί με την υστερική αρθρογραφία των πρώτων ετών. Τώρα πια τηρούνται κάποιες ισορροπίες. Από τη μια πλευρά, υπάρχουν οι ενστάσεις που αφορούν τη δυνατότητα ένταξης των αλλοδαπών, τις μελλοντικές εθνικές τους προτεραιότητες, τη δημογραφική αλλαγή που θα επέλθει. Καταγράφονται όμως και αντίθετες απόψεις, οι οποίες τονίζουν τα οφέλη της ελληνικής κοινωνίας από το φθηνό εργατικό δυναμικό που έχει εισέλθει στη χώρα και κατακρίνουν τα ρατσιστικά φαινόμενα και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει η κρατική μηχανή τους αλλοδαπούς. Κάποιοι συντάκτες πηγαίνουν ακόμα πιο μακριά, τονίζοντας τις ομοιότητες που έχουν οι αλλοδαποί μετανάστες με τους Έλληνες που σταμάτησαν να ξενιτεύονται μόλις πριν από 20 χρόνια. Οι εξαθλιωμένοι Έλληνες μετανάστες της Αμερικής των αρχών του 20^{ου} αιώνα ταυτίζονται με τους Αλβανούς οι οποίοι μετοίκησαν στην πατρίδα μας για ένα καλύτερο μέλλον. Ο Έλληνας *katzelmacher* (βαυαρικός ιδιωματοσμός, υποτιμητικός χαρακτηρισμός για τους

¹⁷ Σπύρος Δημητρίδης, «Μετανάστες σωσίβιο για την οικονομία», Τα Νέα, 18/11/2000.

¹⁸ Κονιστής Δημήτρης, «Οι σύγχρονοι σκλάβοι», Ριζοσπάστης, 31/3/1996, Παραβολή των δηλώσεων του Στέφανου Μάνου σε περιοδικό της Δανίας.

¹⁹ Γιώργος Κούσης, «Η ταυτότητα του εγκλήματος», Ελευθεροτυπία, 12/11/2004.

²⁰ Νίκος Χασαπόπουλος, «Υπάρχει πάντα και η άλλη όψη του νομίσματος», Το Βήμα, 22/3/1998.

²¹ Νάσος Θεοδωρίδης, «Γράμματα στις ματιές», Τα Νέα, 13/6/1998.

εργάτες που προέρχονται από τις νότιες χώρες) συγκρίνεται με τον Αλβανό μετανάστη (από μόνη της η λέξη χρησιμοποιείτε υποτιμητικά και έχει γίνει συνώνυμη του κλέφτη). Οι επιθέσεις που δέχονται οι αλλοδαποί από τους ντόπιους παραλληλίζονται με τα ρατσιστικά ξεσπάσματα των Αμερικανών απέναντι στους ομογενείς της πρώτης γενιάς.

- «και οι Έλληνες ήταν ...Αλβανοί»²²
- «Η πιο συγκλονιστική επίθεση σε Έλληνες της Αμερικής συνέβη στη Νεμπράσκα, το 1909 ...είναι φυγόδικοι και παραβαίνουν τους νόμους.... πρέπει να απαλλαγούμε από αυτούς τους ανθρώπους....»²³

4.3.4. Η θεματολογία των ΜΜΕ εξαρτάται κυρίως από οικονομικούς παράγοντες

Ως βασική πηγή πληροφόρησης, τα ΜΜΕ μπορούν να διαμορφώσουν τις απόψεις και τις συμπεριφορές των πολιτών μιας χώρας έναντι των μεταναστών. Μένει βεβαίως να ανακαλύψουμε τους παράγοντες εκείνους που επηρεάζουν τον τρόπο παρουσίασης των μεταναστευτικών προβλημάτων από τα ΜΜΕ. Η θεματολογία των ΜΜΕ επηρεάζεται από πολιτικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς και γενικά κοινωνικούς παράγοντες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας υποστηρίζεται ότι «Σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης η παρουσίαση της εικόνας των μεταναστών τείνει να είναι περισσότερο θετική, σε περιόδους οικονομικής στασιμότητας είναι περισσότερο αρνητική παρά θετική, και σε περιόδους οικονομικής κρίσης είναι περισσότερο αρνητική»²⁴. Όταν η οικονομία διανύει περίοδο ύφεσης ή κρίσης εντείνεται η οικονομική αστάθεια, αυξάνεται η ανεργία και γενικά δημιουργείται ένα αίσθημα ανασφάλειας που έχει ως αποτέλεσμα, για όλα αυτά να θεωρούνται υπεύθυνοι οι μετανάστες. Αντίθετα όταν δεν υπάρχει ανεργία και υπάρχουν ακάλυπτες θέσεις εργασίας οι μετανάστες είναι απαραίτητοι προκειμένου να διατηρηθεί ο υψηλός βαθμός ανάπτυξης. Σε αυτήν την περίπτωση η πληροφόρηση για τους μετανάστες γίνεται θετικότερη. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται οι μετανάστες να γίνονται αποδεκτοί ως συμπολίτες των ντόπιων, γιατί μια αντίθεση μεταξύ αλλοδαπών και γηγενών θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στην απασχόληση και

²² Ο Ιός της Κυριακής, «Εγκληματικότητα των Ελλήνων στις ΗΠΑ 1929-30», Ελευθεροτυπία, 28/11/1999.

²³ Παναγιώτα Μπίτσικα, «Τα πρόσωπα του ρατσισμού», Το Βήμα, 5/4/1998

²⁴ Παναγιώτα Μπίτσικα, ο.π.

την παραγωγή. Σε τελική ανάλυση η δημιουργία, η μείωση, ή η επιδείνωση των προκαταλήψεων που τρέφει ο γηγενής πληθυσμός προς τους μετανάστες εξαρτάται ευθέως από την θεματολογία των ΜΜΕ. Τα ΜΜΕ με τις πληροφορίες που μεταδίδουν συμβάλλουν στη δημιουργία απόψεων και στην ενίσχυση ή την άμβλυνση των προκαταλήψεων μεταξύ των δύο πληθυσμιακών ομάδων.

5. Η παραβατικότητα στην Ελλάδα

Αντλώντας στοιχεία από τις επετηρίδες της δικαιοσύνης θα προσπαθήσουμε στο τμήμα αυτό να ανακαλύψουμε αν υπάρχουν κάποια συγκεκριμένα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν τους παραβάτες. Το φύλο, η ηλικία, το επίπεδο μόρφωσης και το εισόδημα σαφώς σχετίζεται με την παραβατικότητα των ατόμων. Υπάρχουν ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία διαχρονικά συναντώνται με ποσοστά άνω του 50% στους παραβάτες.

5.1. Ορισμένα χαρακτηριστικά των παραβατών

5.1.1. Το φύλο και η ηλικία των παραβατών

Από τον Πίνακα 1 διαπιστώνουμε ότι διαχρονικά περίπου 87% του συνόλου των καταδικασθέντων είναι άντρες και 13% γυναίκες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Καταδικασθέντες κατά γένος για το σύνολο των αδικημάτων και για την κατηγορία των 8 σοβαρότερων αδικημάτων

Γένος	1995		1998		2000		2002	
	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα
Άρρεν	88	92	87	91	87	90	87	90
Θήλυ	12	8	13	9	13	10	13	10

Πηγή: Στατιστική της Δικαιοσύνης, διάφορα έτη. Εκτιμήσεις δικές μας.

Στην περίπτωση των οχτώ αδικημάτων (πλαστογραφία, επαιτεία, σωματικές βλάβες, όπλα, κλοπές, ανθρωποκτονίες, βιασμοί και ναρκωτικά) τα ποσοστά διαφοροποιούνται ελαφρώς, με τους άντρες να αντιπροσωπεύουν περίπου το 90% των καταδικασθέντων και τις γυναίκες μόλις το 10%.

Στον 2^ο πίνακα παραθέτουμε τις ηλικίες των καταδικασθέντων. Παρατηρούμε ότι ενώ οι ανήλικοι (13-17 ετών) αντιπροσωπεύουν περίπου το 7% του συνόλου των καταδικών, όταν δε ξεχωρίζουμε τα σοβαρά αδικήματα το ποσοστό τους διπλασιάζεται. Στα σοβαρά αδικήματα συμπεριλαμβάνουμε τις σωματικές βλάβες, κλοπές, επαιτεία αλητεία, όπλα, ναρκωτικά, πλαστογραφίες, ανθρωποκτονίες βιασμούς. Αν εξετάσουμε προσεκτικά όλα τα έτη στην κατηγορία των οχτώ σοβαρών αδικημάτων, παρατηρούμε ότι η μεγάλη πλειοψηφία των δραστών είναι άτομα νεαρής και μεσαίας ηλικίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Καταδικασθέντες κατά ομάδες ηλικιών για το σύνολο των αδικημάτων και για την κατηγορία των 8 σοβαρότερων αδικημάτων

Ηλικίες	1995		1998		2000		2002	
	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα
Ανήλικοι	7	14	8	16	7	13	6	12
18-24	13	17	16	19	17	23	17	23
25-34	24	29	24	27	24	26	24	26
35-44	25	19	23	17	22	19	22	18
45-59	23	15	21	14	21	13	21	14
60-άνω	7	6	8	5	8	5	7	5

Πηγή: Στατιστική της Δικαιοσύνης, διάφορα έτη. Εκτιμήσεις δικές μας..

Πάνω από το 63% των δραστών έχει ηλικία μεταξύ 18 και 44 έτη. Αν σε αυτήν την κατηγορία προσθέσουμε και τους ανήλικους, τότε το 79% των καταδικασθέντων διαχρονικά έχουν ηλικίες που κυμαίνονται από 13 έως 44 έτη. Στον Πίνακα 2 δεν εγγράφονται οι καταδικασθέντες άγνωστης ηλικίας.

5.1.2. Η μόρφωση και το εισόδημα των καταδικασθέντων

Στον Πίνακα 3 διαχωρίζουμε τους καταδικασθέντες ανάλογα με το επίπεδο μόρφωσης. Δεν είναι δύσκολο να διαπιστώσουμε ότι η πλειοψηφία των παραβατών είναι άτομα χαμηλής μόρφωσης. Επίσης παρατηρείται μια μεγάλη απόσταση που χωρίζει τα άτομα στοιχειώδους εκπαίδευσης από τους δεύτερους στην κατάταξη που είναι άτομα της μέσης εκπαίδευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Ποσοστά καταδικασθέντων ανά βαθμό εκπαίδευσης

Βαθμός εκπαίδευσης	1995		1998		2000		2002	
	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα
Αγράμματοι	1	3	1	4	2	4	1	3
Στοιχειώδης	72	83	74	79	50	58	62	72
Μέση	25	13	24	16	45	33	36	24
Ανώτατη	2	1	1	1	1	1	1	1

Πηγή: Στατιστική της Δικαιοσύνης, διάφορα έτη. Εκτιμήσεις δικές μας..

Στον Πίνακα 4 καταγράφουμε τα επαγγέλματα των παραβατών. Διαπιστώνουμε βεβαίως ότι η παραβατικότητα έχει σχέση με τα χαμηλά εισοδήματα. Οι έμποροι, ενώ μετέχουν με ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό στο σύνολο των αδικημάτων, στην κατηγορία των οχτώ αδικημάτων η συμμετοχή τους μειώνεται σημαντικά. Αυτό συμβαίνει γιατί τα κυριότερα «εγκλήματα» αυτής της τάξης, είναι η φοροδιαφυγή, οι παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, του αγορανομικού κώδικα κ.α. Επίσης θεωρούμε ότι το ποσοστό των μαθητών στην κατηγορία των σοβαρών αδικημάτων είναι ανησυχητικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Ποσοστά καταδικασθέντων κατά κατηγορία επαγγελμάτων

Επάγ- γελμα	1995		1998		2000		2002	
	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα	Συμμετοχή (%) στο σύνολο των αδικημάτων	Συμμετοχή (%) στα 8 σοβαρά αδικήματα
Επιστή- μονες και επαγγελ- ματίες	1	1	1	1	1	1	1	1
Διευθυ- ντές και ανώτερα στελέχη	-	-	-	-	-	-	-	-
Υπάλλη- λοι γραφείου	3	4	3	3	4	5	3	4
Έμποροι	25	7	20	6	18	8	13	5
Αγρότες - Αλιείς	9	10	7	6	7	6	6	5
Εργάτες	35	46	40	48	25	32	46	52
Παροχείς υπη- ρεσιών	9	4	11	3	10	4	10	3
Ένοπλες δυνάμεις	1	1	1	2	1	1	1	1
Μαθητές	4	5	4	6	5	5	6	7

Πηγή: Στατιστική της Δικαιοσύνης, διάφορα έτη. Εκτιμήσεις δικές μας.

Από όλα τα παραπάνω μπορούμε να καταλήξουμε σ' ένα γενικό συμπέρασμα για το προφίλ του παραβάτη. Έτσι αυτός είναι, άντρας, νεαρής ηλικίας, με μικρό εισόδημα και χαμηλό επίπεδο μόρφωσης. Το προφίλ αυτό ανταποκρίνεται στο προφίλ τόσο του μετανάστη όσο εκείνο του Έλληνα.

5.2. Τα στατιστικά δεδομένα της παραβατικότητας σε πανελλαδικό επίπεδο

5.2.1. Τα στατιστικά δεδομένα

Στους παρακάτω Πίνακες καταγράφουμε τις σημαντικότερες παραβάσεις των Ελλήνων και των αλλοδαπών ανά έτος. Για να συμπληρώσουμε τους Πίνακες χρησιμοποιούμε στοιχεία από δύο πηγές. Το σύνολο των εγκλημάτων, οι σωματικές βλάβες και τα αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας προέρχονται από της Επετηρίδες της Αστυνομίας. Τα στοιχεία για όλα τα υπόλοιπα αδικήματα προέρχονται εν μέρει από το επίσημο site του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης (έτη 1991 έως 2005) και εν μέρει από της Επετηρίδες της Αστυνομίας (έτη 1981 έως 1991). Αυτό έγινε επειδή το επίσημο site του Υπουργείου έχει ενημερωθεί για τα πιο πρόσφατα έτη ενώ οι Επετηρίδες, όπως φαίνονται τουλάχιστον από την βιβλιογραφία, φθάνουν έως το έτος 2001. Τα στοιχεία των δύο πηγών δεν παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ τους, επομένως η συνάθροιση τους σε έναν πίνακα δεν θεωρούμε ότι δημιουργεί προβλήματα αξιοπιστίας των στατιστικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση την ίδια ακριβώς πρακτική ακολουθεί και η επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης όταν για κάποια αδικήματα καταρτίζει ενιαίους πίνακες με στοιχεία από τις επετηρίδες της Ελληνικής Αστυνομίας και τα αρχεία της Ασφάλειας ταυτόχρονα.

Ο αριθμός των Ελλήνων δραστών για την περίοδο 1981 ως 2005 παρουσιάζεται στον Πίνακα 5. Για τους αλλοδαπούς τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν το διάστημα 1988 ως 2001 και παρουσιάζονται στον Πίνακα 6. Παρατηρώντας τους Πίνακες 5 και 6 διαπιστώνουμε τη μεγάλη διαφορά που υπάρχει μεταξύ του συνόλου των εγκλημάτων και των επιμέρους οχτώ αδικημάτων που εξετάζουμε. Όσον αφορά τον Πίνακα 5 η μεγάλη διαφορά μεταξύ του συνόλου των παραβάσεων που διαπράττουν οι Έλληνες και των οχτώ σημαντικότερων παραβάσεων που αναφέρονται στον ίδιο Πίνακα 5 ανάγεται στο γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων διαπράττει αδικήματα που αφορούν τον ΚΟΚ, την εργατική νομοθεσία, τον αγορανομικό κώδικα κλπ. Πρόκειται για αδικήματα καθαρά «ελληνοκεντρικά» καθώς εξ' αντικειμένου δεν μπορούν να διαπραχθούν από αλλοδαπούς.

Στον Πίνακα 6 αντίστοιχα, η σημαντική απόκλιση του συνόλου των παραβάσεων που διαπράττουν οι αλλοδαποί και των οκτώ παραβάσεων που εξετάζουμε οφείλεται στο γεγονός της καταγραφής από τις αρμόδιες αρχές της

παράβασης της λαθραίας εισόδου και παράνομης απασχόλησης των αλλοδαπών στη χώρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Γνωστοί δράστες ανά έγκλημα κατά έτος, 1981-2005, Έλληνες

Έτος	Σύνολο παραβάσεων	Σωματικές βλάβες	Ιδιοκτησία	Επαιτεία-Αλητεία	Όπλα	Ναρκωτικά	Πλαστογραφία	Ανθρωποκτονία	Βιασμός	Σύνολο 8 Αδικημάτων
1981	266.265	16.773	4.403	137	241	502	66	113		22.235
1982	272.330	18.612	5.538	165	327	596	26	148		25.412
1983	322.127	17.328	5.937	205	430	620	53	163		24.736
1984	283.446	18.472	5.728	228	459	622	59	169		25.737
1985	281.164	28.106	7.515	135	527	904	101	164		37.452
1986	281.550	27.647	10.098	222	557	1.470	165	164		40.323
1987	287.785	28.276	9.979	261	554	2.073	238	173		41.554
1988	290.266	31.231	10.456	251	658	2.005	411	194	244	45.450
1989	265.692	30.805	9.703	184	675	2.437	475	209	182	44.670
1990	308.539	29.355	9.972	118	693	2.726	430	225	201	43.720
1991	329.656	30.180	11.844	129	794	3.293	426	204	207	47.077
1992	354.941	31.912	12.530	176	810	3.037	468	231	216	49.380
1993	328.152	31.886	12.960	416	791	2.708	370	257	201	49.589
1994	268.417	33.545	11.437	596	783	3.400	401	244	162	50.568
1995	271.879	29.915	11.175	454	957	4.170	260	228	166	47.325
1996	287.567	29.817	8.304	525	1.108	5.999	233	241	118	46.345
1997	305.002	29.731	8.749	733	1.243	8.555	216	222	149	49.598
1998	311.606	29.874	9.178	107	997	9.522	222	201	124	50.225
1999	311.037	28.856	9.541	172	1.161	9.457	250	175	136	49.748
2000	309.641	27.948	9.800	213	1.766	11.154	266	214	180	51.541
2001	376.673	24.864	10.277	208	1.900	13.750	401	185	127	51.712
2002				160	1.871	14.378	532	187	141	17.269
2003				193	1.747	14.150	494	189	121	16.894
2004				121	1.461	11.205	466	193	138	13.584
2005				129	1.726	12.451	568	195	134	15.203

Πηγή: Θ.Λιανός, Θ.Μπένος, Α. Δαρίτση «Η εγκληματικότητα των αλλοδαπών», ΚΕΠΕ σελ. 20
www.ydt.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Γνωστοί δράστες ανά έγκλημα κατά έτος, 1988-2005, Αλλοδαποί

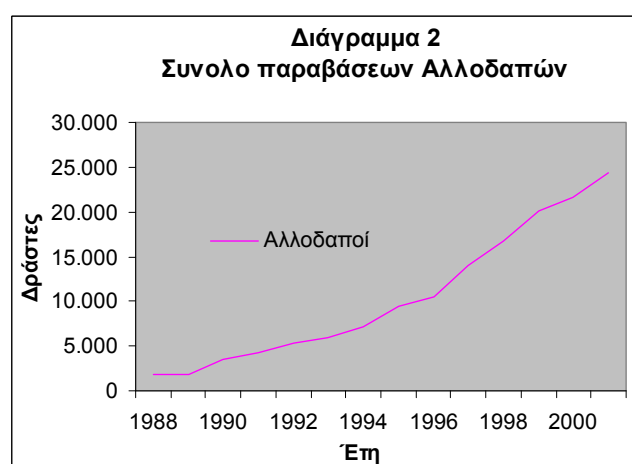
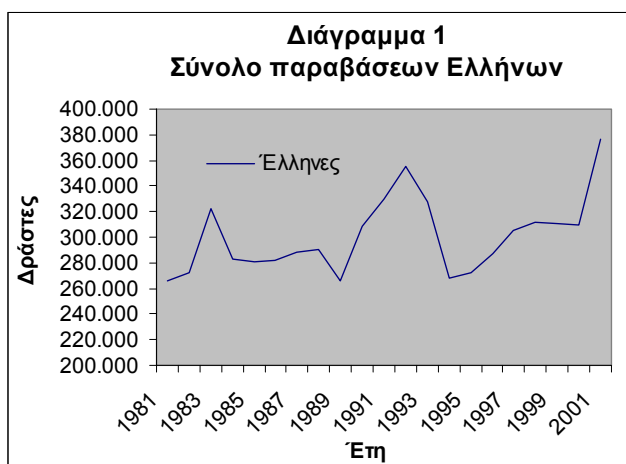
Έτος	Σύνολο παραβάσεων	Σωματικές βλάβες	Ιδιοκτησία	Επαιτεία - Αλητεία	Όπλα	Ναρκωτικά	Πλαστογραφία	Ανθρωποκτονία	Βιασμός	Σύνολο 8 Αδικημάτων
1981										
1982										
1983										
1984										
1985										
1986										
1987										
1988	1.755	312	324	50	19	251	17	3	11	987
1989	1.859	364	295	45	22	176	43	10	9	964
1990	3.465	320	338	18	30	197	58	13	11	985
1991	4.281	484	910	19	43	256	72	25	29	1838
1992	5.256	473	1.133	30	51	237	55	34	39	2052
1993	5.993	510	1.399	33	38	250	47	34	38	2349
1994	7.185	470	1.871	72	61	319	69	34	29	2925
1995	9.410	420	2.457	69	78	608	78	40	25	3775
1996	10.508	444	1.764	242	111	822	71	62	34	3550
1997	14.038	579	2.249	446	160	952	108	81	41	4616
1998	16.703	890	3.692	302	233	1223	996	66	52	7454
1999	20.077	1.309	3.480	365	155	1169	1504	97	47	8126
2000	21.695	1.534	2.922	480	232	1152	1802	62	66	8250
2001	24.371	1.246	2.629	637	311	1276	1668	92	54	7913
2002				355	281	1289	3240	91	64	5320
2003				255	308	1662	2787	113	97	5222
2004				178	243	1356	3767	64	87	5695
2005				350	344	2016	3652	91	69	6522

Πηγή: Θ.Λιανός, Θ.Μπένος, Α. Δαρίτση «Η εγκληματικότητα των αλλοδαπών», ΚΕΠΕ σελ. 20
www.ydt.gr

5.2.2. Παραβατικότητα κατά κατηγορία αδικημάτων

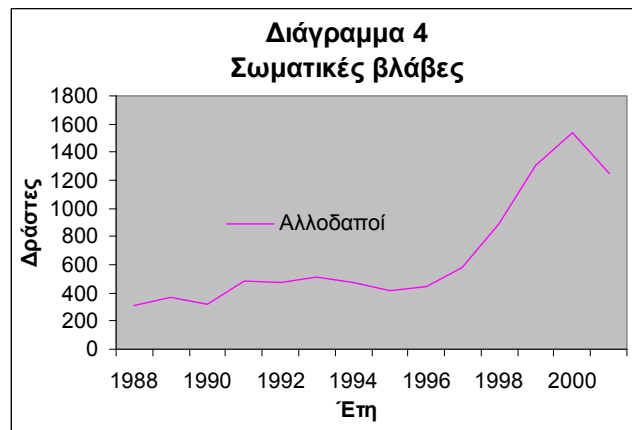
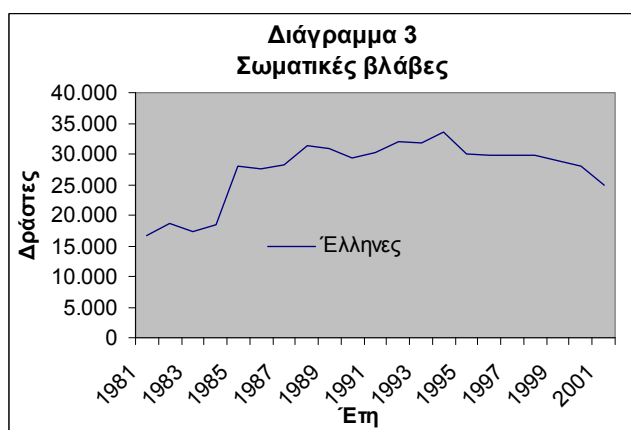
Στα Διαγράμματα 1-11 παρουσιάζουμε τη διαχρονική εξέλιξη της εγκληματικότητας Ελλήνων και αλλοδαπών για συγκεκριμένες κατηγορίες αδικημάτων. Τα στοιχεία προέρχονται από τους Πίνακες 5 και 6.

I. Σύνολο παραβάσεων

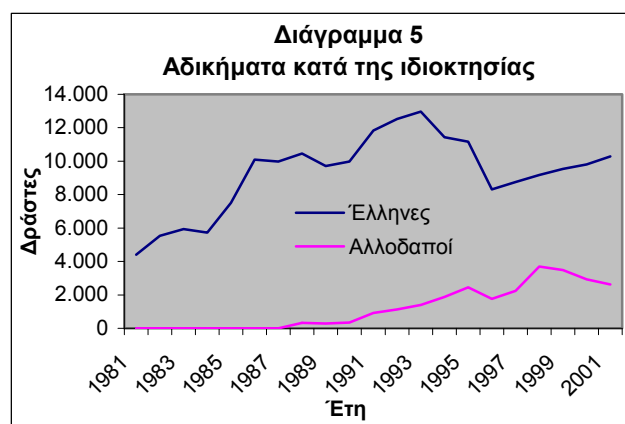
- Στο σύνολο των αδικημάτων για τους Έλληνες (Διάγραμμα 1) τα πράγματα δεν είναι ξεκάθαρα. Παρουσιάζονται έντονες αυξομειώσεις οι οποίες ωστόσο αναδεικνύουν μια ανοδική τάση. Πάντως από το έτος 1997 φαίνεται ότι Έλληνες δράστες όλων των αδικημάτων αυξάνονται. Όσον αφορά του αλλοδαπούς υπάρχει επίσης μια αυξητική τάση (Διάγραμμα 2).

II. Σωματικές βλάβες

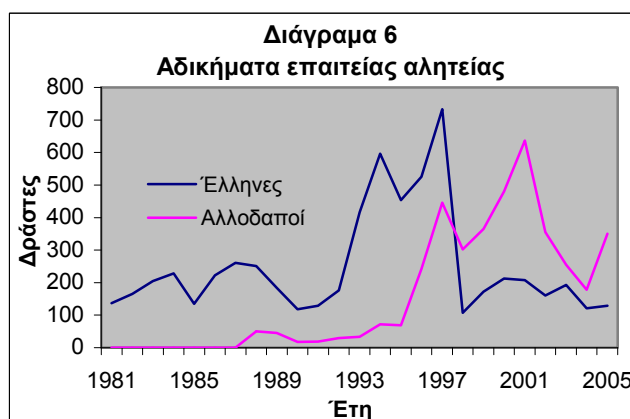
- Οι Έλληνες δράστες των σωματικών βλαβών εμφανίζονται να παρανομούν τα τελευταία χρόνια με την ίδια περίπου συχνότητα. Πραγματικά το Διάγραμμα 3 δείχνει μια σταθερή πορεία των εν λόγω δραστών τα τελευταία χρόνια. Σε ό,τι αφορά στην πρόκληση αδικημάτων σωματικής βλάβης από τους αλλοδαπούς, τα στοιχεία δείχνουν (Διάγραμμα 4) μια αρχική σταθεροποίηση του σχετικού αριθμού, από το έτος, όμως, 1997 και ακολούθως η τάση είναι εμφανώς ανοδική.

III. Αδικήματα κατά ιδιοκτησίας

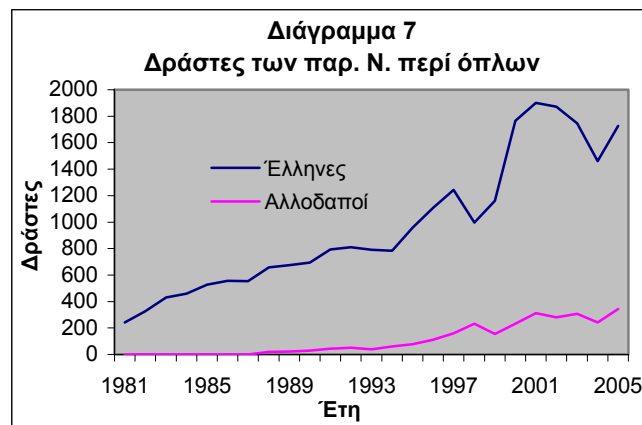
- Ο υψηλότερος αριθμός Ελλήνων δραστών για εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας φαίνεται ότι παρουσιάστηκε το έτος 1993 (Διάγραμμα 5). Τα επόμενα έτη οι Έλληνες δράστες μειώνονται ωστόσο ο σχετικός αριθμός συνεχίζει να κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα, ίδια περίπου με αυτά της αρχής της δεκαετίας του 90'. Αντίθετα ο αριθμός των αλλοδαπών δραστών στην ίδια κατηγορία κινείται σε χαμηλά επίπεδα με ελαφριά αυξητική τάση.

IV. Επαιτεία - Αλητεία

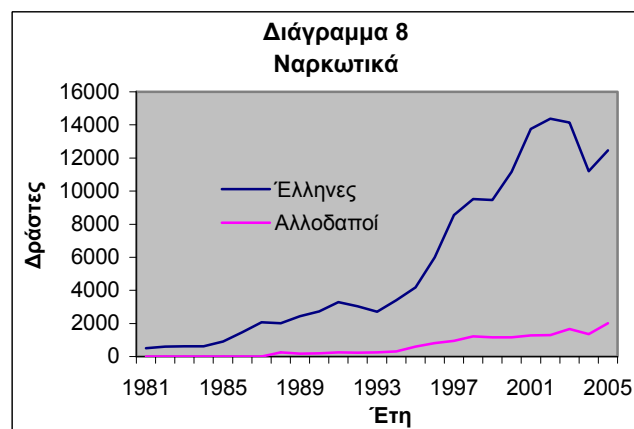
- Το αδίκημα της επαιτείας και αλητείας παρουσιάζει έντονες αυξομειώσεις στην περίπτωση των Ελλήνων (Διάγραμμα 6) η συνολική τάση του οποίου ήταν ανοδική μέχρι το 1997. Τα τελευταία χρόνια όμως εμφανίζεται μια απότομη πτώση των Ελλήνων παραβατών σε αντίθεση με τους αλλοδαπούς ο αριθμός των οποίων αυξάνεται κυρίως μετά το 1995.

V. Όπλα

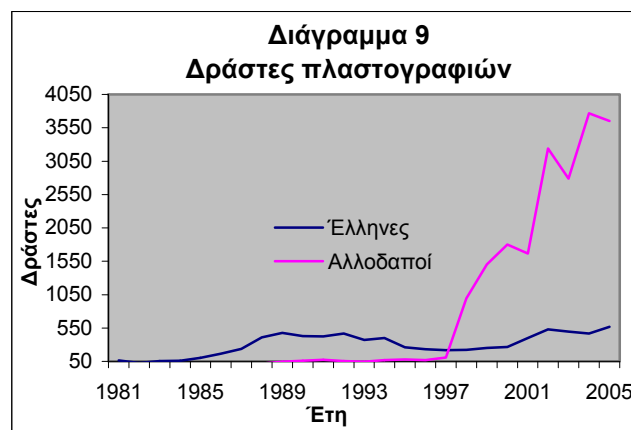
- Στην περίπτωση των αδικημάτων που αφορά τις παραβάσεις των νόμων περί των όπλων (Διάγραμμα 7) τα πράγματα είναι αρκετά ξεκάθαρα. Έλληνες και αλλοδαποί παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις για όλο το εξεταζόμενο διάστημα.

VII. Ναρκωτικά

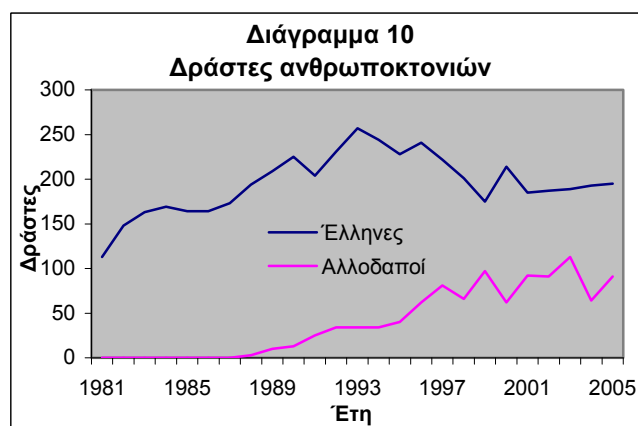
- Τα αδικήματα των ναρκωτικών παρουσιάζουν την ίδια ραγδαία αύξηση τόσο για τους Έλληνες όσο και για τους αλλοδαπούς (Διάγραμμα 8). Ο αριθμός των Ελλήνων δραστών του 2005 είναι 25 φορές μεγαλύτερος από αυτόν που ίσχυε στην αρχή της περιόδου (1981). Κανένα άλλο έγκλημα από μέρους των Ελλήνων δεν παρουσιάζει για το ίδιο χρονικό διάστημα τόσο μεγάλο εύρος διαφοράς.

VII. Πλαστογραφία

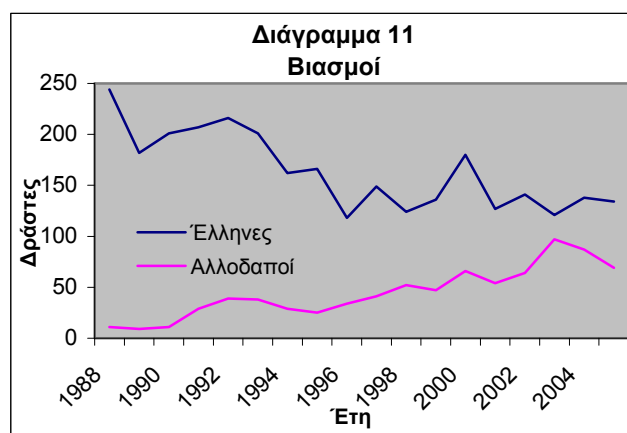
- Στο Διάγραμμα 9 φαίνεται ότι στο αδίκημα των πλαστογραφιών ο Έλληνας δεν έχουν ιδιαίτερα μεγάλη συμμετοχή. Η παραβατικότητα τους κινείται σε ελεγχόμενα επίπεδα. Οι αλλοδαποί δράστες έχουν μια σταθερή πορεία ως το 1997 ενώ τα επόμενα έτη παρουσιάζεται μια έντονη έξαρση.

VIII. Ανθρωποκτονία

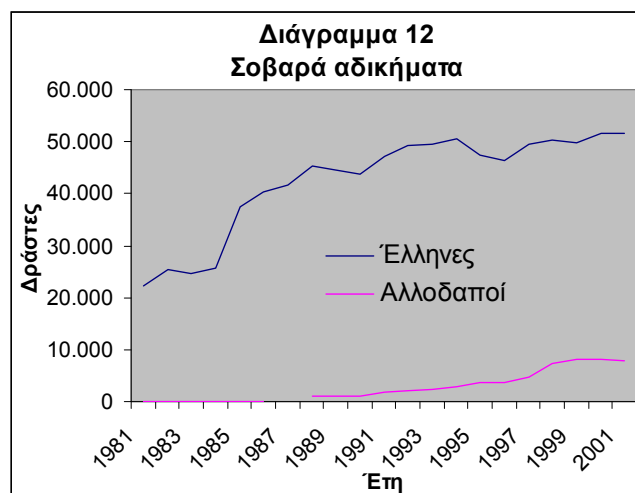
- Στο Διάγραμμα 10 παρουσιάζονται οι Έλληνες και αλλοδαποί δράστες ανθρωποκτονιών. Για τους αλλοδαπούς πρέπει να επισημάνουμε την ύπαρξη σημαντικής αύξησης δραστών στην πορεία του χρόνου. Για τους Έλληνες όμως η τάση δεν είναι ευδιάκριτη. Θεωρούμε ότι το έτος 1994 οι Έλληνες έχουν «πιάσει κορυφή» και από εκεί και πέρα, παρά τις όποιες διακυμάνσεις η κατάσταση φαίνεται να σταθεροποιείται .

IX. Βιασμοί

- Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι Έλληνες δράστες βιασμών ελαττώνονται από την αρχή της περιόδου (1981) ενώ οι αλλοδαποί δράστες αυξάνονται συνεχώς (Διάγραμμα 11).

X. Σύνολο σοβαρών αδικημάτων

- Στο Διάγραμμα 12 παρουσιάζουμε το άθροισμα των οκτώ αδικημάτων που εξετάζουμε. Παρατηρούμε ότι και οι δύο πληθυσμιακές ομάδες παρουσιάζουν αυξητική τάση.

5.2.3. Παραβατικότητα αλλοδαπών κατά υπηκοότητα

5.2.3.1. Τα αριθμητικά δεδομένα

Είναι γνωστό ότι ανάμεσα στους ξένους, η εθνότητα με το μεγαλύτερο αριθμό παραβατικών πράξεων είναι η αλβανική. Αυτή η κατάσταση είναι απόρροια του γεγονότος ότι περισσότεροι από τους μισούς αλλοδαπούς που διαμένουν στην πατρίδα μας είναι αλβανικής καταγωγής. Οι υπόλοιπες εθνότητες εκπροσωπούνται στον πληθυσμό με αριθμούς υποδεκαπλάσιους των Αλβανών. Ο Πίνακας 7 παρουσιάζει το σύνολο των δραστών κατά υπηκοότητα. Αναγράφεται επίσης ο αριθμός και η υπηκοότητα των δραστών για κάθε ένα από τα οκτώ εγκλήματα που εξετάζουμε. Τα στοιχεία αφορούν το έτος 1994.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Εγκλήματα αλλοδαπών κατά υπηκοότητα, συνολικά και κατά κατηγορία, 1994

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Χώρα	Σύνολο	Σωμα- τικές βλάβες	Ιδιο- κτησία	Επαιτεί - αλητεία	Όπλα	Ναρ- κωτι- κά	Πλαστο- γραφία	Ανθρω- ποκτο- νία	Βια- σμοί	Σύνολο 8 κατη- γοριών
Αλβανία	3926	93	551	79	101	68	140	24	13	1069
Βουλγα- ρία	788	13	77	1	8	3	9	-	2	113
Ρουμανία	765	7	180	2	12	4	15	4	-	224
Πολωνία	305	4	38	2	4	-	-	-	2	50
Τουρκία	122	-	4	1	4	18	13	4	-	44
Γιουγκο- σλαβία	428	4	87	53	10	8	20	-	2	184
Ιράκ	474	3	13	-	1	-	26	2	-	45
Πακιστάν	572	1	3	1	1	12	6	-	-	24
Ινδία	105	2	-	-	-	1	8	4	1	16
Σύνολο	7485	127	953	139	141	114	237	38	20	1769

Πηγή: Θ. Λιανός, Θ. Μπένου, Αγγ. Δαρίτση, «Η εγκληματικότητα των αλλοδαπών», ΚΕΠΕ, σελ 38.

Πάνω από τα μισά εγκλήματα των αλλοδαπών (52%) διαπράττονται από μετανάστες αλβανικής υπηκοότητας. Το ίδιο συμβαίνει και στο σύνολο των 8 επιμέρους αδικημάτων που εξετάζουμε (στήλη 10) όπου οι Αλβανοί εκπροσωπούνται με ένα ποσοστό της τάξης του 60% στο σύνολο των ξένων. Στο σύνολο των εγκλημάτων (στήλη 1) ακολουθούν οι Βούλγαροι, Ρουμάνοι, Πακιστανοί, Ιρακινοί, κλπ. Η κατάσταση φαίνεται ότι αλλάζει ελαφρώς στη στήλη 10 όπου μετά τους Αλβανούς έπονται οι Ρουμάνοι και οι Γιουγκοσλάβοι.

Από τον Πίνακα 7 μπορούμε να εξάγουμε και άλλα συμπεράσματα. Στη στήλη 1 αναγράφεται το σύνολο των αδικημάτων κάθε εθνικότητας. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία, μπορούμε άραγε να μιλήσουμε για αυξημένη εγκληματικότητα των παραδείγματος χάριν των Πακιστανών ή των Βουλγάρων; Διαιρώντας την στήλη 10 με την στήλη 1 (του Πίνακα 7) προσπαθήσαμε να ανακαλύψουμε ποιο ποσοστό της συνολικής παραβατικότητας των αλλοδαπών που αφορά σε σοβαρές πράξεις των οχτώ κατηγοριών. Με παρόμοιο τρόπο προσδιορίζουμε τα ποσοστά της παραβατικότητας υψηλού κινδύνου με εξαίρεση τα αδικήματα πλαστογραφίας και επαιτείας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Σοβαρά και επικίνδυνα εγκλήματα

Χώρα	Σύνολο Αδικημάτων	Σύνολο 8 κατηγοριών	% (σοβαρής) εγκληματικότητας 8 κατηγοριών ως προς το σύνολο	% (επικίνδυνης) εγκληματικότητας 6 κατηγοριών (εκτός πλαστογραφίας και επαιτείας) ως προς το σύνολο
Αλβανία	3926	1069	27	21,6
Βουλγαρία	788	113	14,3	13
Ρουμανία	765	224	29,3	27
Πολωνία	305	50	16,4	15,7
Τουρκία	122	44	36	24,6
Γιουγκο-σλαβία	428	184	43	26
Ιράκ	474	45	9,5	4
Πακιστάν	572	24	4,2	3
Ινδία	105	16	15	7,6
Σύνολο	7485	1769	23,6	18,6

Πηγή: Βασίλης Καρύδης, «Η εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα», σελ.92-93, εκδ. Παπαζήση. Εκτιμήσεις δικές μας.

Τα ποσοστά του Πίνακα 8 δείχνουν ότι οι Γιουγκοσλάβοι έρχονται πρώτοι στο ποσοστό σοβαρών αδικημάτων. Για κάθε 100 αδικήματα που διαπράττει η εν λόγω εθνότητα τα 43 ανήκουν στην κατηγορία που έχουμε ορίσει ως σοβαρά και τα 26 στην κατηγορία των επικίνδυνων. Ακολουθούν οι Τούρκοι με 36% και 25%, οι Ρουμάνοι με 29,3% και 27%. Την τέταρτη θέση καταλαμβάνουν οι Αλβανοί με 27% σοβαρής και 22% επικίνδυνης παραβατικότητας.

Η πιο κραυγαλέα περίπτωση όμως, είναι αυτή των Πακιστανών υπηκόων οι οποίοι εμφανίζονται στις πρώτες θέσεις της συνολικής παραβατικότητας του Πίνακα 8, εν τούτοις αν διαχωρίσουμε τη σοβαρή τους παραβατικότητα έρχονται στην τελευταία θέση με μόλις 4,2%. Το ίδιο ακριβώς ισχύει για τους Ιρακινούς και τους Ινδούς. Από το σύνολο των Ιρακινών δραστών τους οποίους συνέλαβε η αστυνομία μόνο το 4% διέπραξε επικίνδυνα αδικήματα, το αντίστοιχο ποσοστό για τους Ινδούς είναι 7,6%.

Μέχρι τώρα έχουμε αναφερθεί στις λεγόμενες σοβαρές παραβάσεις των αλλοδαπών. Για να σχηματίσουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα παραθέτουμε παρακάτω τον Πίνακα 9 όπου και εγγράφουμε τα αδικήματα χαμηλής επικινδυνότητας κατά υπηκοότητα δράστη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Παραβιάσεις της νομοθεσίας περί αλλοδαπών κατά υπηκοότητα, έτος 1994

Χώρα	Περί αλλοδαπών	Λαθραία είσοδος	Παράνομη εργασία	Σύνολο τριών αδικημάτων	Σύνολο Αδικημάτων	% των 3 στο σύνολο
Αλβανία	499	1395	777	2671	3926	68
Βουλγαρία	121	263	239	623	788	79
Ρουμανία	183	128	200	511	765	67
Πολωνία	82	4	140	226	305	74
Τουρκία	14	47	1	62	122	51
Γιουγκοσλαβία	81	11	128	220	428	51
Ιράκ	36	366	11	413	474	87
Πακιστάν	71	437	31	539	572	94
Ινδία	14	57	19	90	105	86
Σύνολο	1101	2708	1546	5355	7485	71

Πηγή: Βασίλης Καρύδης, «Η εγκληματικότητα των μεταναστών στην Ελλάδα», σελ 92-93, εκδ. Παπαζήση. Εκτιμήσεις δικές μας.

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα του Πίνακα 9 ποσοστό 71% του συνόλου των πράξεων των αλλοδαπών σχετίζονται με την παραβίαση του νόμου περί αλλοδαπών. Με άλλα λόγια ως έγκλημα καταγράφεται ακόμη και η είσοδος, η παραμονή και η παράνομη εργασία των μεταναστών. Επομένως πρόκειται για την ποινικοποίηση του καθεστώτος που διαβιώνουν. Για ορισμένες μεταναστευτικές ομάδες αυτή η κατηγορία αδικημάτων συμμετέχει στη συνολική τους παραβατικότητα με ποσοστό άνω του 80%.

5.2.3.2. Εκτίμηση της συχνότητας των εγκλημάτων σε σχέση με τον πληθυσμό των μεταναστών.

Για λόγους αντικειμενικής ανάλυσης και αιτιολόγησης της παραβατικής συμπεριφοράς των αλλοδαπών κρίνεται αναγκαία η συσχέτιση του αριθμού των παραβατικών πράξεων με τον πληθυσμό του συνόλου των αλλοδαπών αλλά και κάθε επιμέρους μεταναστευτικής ομάδας, καθώς μόνον έτσι αποτυπώνεται η βαρύτητα των αλλοδαπών ως σύνολο και των ομάδων στο σύνολο της παραβατικότητας.

Με βάση τον πληθυσμό κάθε εθνικότητας και τα στοιχεία του πίνακα 7 υπολογίζονται οι αναλογίες των δραστών για το σύνολο των εγκλημάτων και για το άθροισμα των οχτώ κατηγοριών ανά χίλια άτομα της ίδιας εθνικότητας. Οι αναλογίες αυτές παρουσιάζονται στις στήλες (2) και (3) αντίστοιχα. Τα νέα δεδομένα παρουσιάζονται στον πίνακα 10. Τα συμπεράσματα εκπλήσσουν. Τη μεγαλύτερη σχετική συχνότητα εγκλημάτων παρουσιάζουν, οι Γιουγκοσλάβοι με 123 αδικήματα και οι Ιρακινοί με 113 αδικήματα ανά χίλιους μετανάστες της εθνικότητας τους (στήλη 2). Στη συγκεκριμένη κατάταξη ακολουθούν με μεγάλη διαφορά οι Πακιστανοί, οι Ρουμάνοι, οι Πολωνοί, και οι Βούλγαροι. Ινδοί και Αλβανοί έρχονται τελευταίοι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Πληθυσμός και αναλογίες εγκλημάτων μεταναστών, έτος 1994

Υπηκοότητα	Πληθυσμός	Εγκλήματα ανά 1000		Αναλογία στον πληθυσμό	Αναλογία στον αριθμό εγκλημάτων	Αναλογία στις 8 κατηγορίες εγκλημάτων
		Σύνολο	Οχτώ κατηγορίες			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Αλβανία	358930	10,9	2,98	65	52,5	60,4
Βουλγαρία	37384	21,1	3,02	6,77	10,5	6,4
Ρουμανία	25180	30,4	8,9	4,56	10,2	12,7
Πολωνία	12811	23,8	3,9	2,32	4,1	2,8
Τουρκία	-	-	-	-	-	-
Γιουγκοσλαβία	3479	123	52,9	0,63	5,7	10,4
Ιράκ	4197	113	10,7	0,76	6,3	2,5
Πακιστάν	16235	35,2	1,48	2,94	7,6	1,4
Ινδία	9498	11	1,68	1,72	1,4	0,9

Πηγή: Θ. Λιανός, Θ. Μπένου, Αγγ. Δαρίτση, «Η εγκληματικότητα των αλλοδαπών», ΚΕΠΕ, σελ 29.

Η κατάσταση δεν φαίνεται να διαφοροποιείται στην τρίτη στήλη του Πίνακα 10 όπου απομονώσαμε τα στοιχεία για τα οχτώ επιμέρους αδικήματα που εξετάζουμε. Για μια ακόμη φορά τη μεγαλύτερη σχετική συχνότητα για τα εγκλήματα των οχτώ κατηγοριών παρουσιάζουν οι Γιουγκοσλάβοι. Τη δεύτερη θέση καταλαμβάνουν οι Ρουμάνοι με σχετική συχνότητα 8,9 σοβαρών αδικημάτων ανά χίλιους συμπατριώτες τους. Ακολουθούν με μεγάλη διαφορά οι Πολωνοί, οι Βούλγαροι και οι Αλβανοί. Επίσης φαίνεται ότι ενώ οι Ιρακινοί και οι Πακιστανοί παρουσιάζουν μεγάλη συχνότητα συνολικής εγκληματικότητας (στήλη 2) η συχνότητα για τα σοβαρά εγκλήματα των οχτώ κατηγοριών είναι απείρως μικρότερη (στήλη 3).

Ο Πίνακας 10 μας δίνει την δυνατότητα να πραγματοποιήσουμε μία επιπλέον σύγκριση. Αντιπαραθέτοντας την στήλη 4 με τις στήλες 5 και 6 μπορούμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα. Έτσι παρατηρούμε ότι ενώ οι Αλβανοί αποτελούν το 65% (στήλη 4) των αλλοδαπών, διαπράττουν το 52,5% (στήλη 5) του συνόλου των εγκλημάτων των μεταναστών. Από την άλλη μεριά, υπάρχουν οι Γιουγκοσλάβοι και οι Ιρακινοί οι οποίοι διαπράττουν το 5,7% και το 6,3% των αδικημάτων εκπροσωπούμενοι όμως στον πληθυσμό των αλλοδαπών με ποσοστό μικρότερο του

1%. Στην ίδια κατηγορία οι Ρουμάνοι αποτελούν το 4.56% του πληθυσμού και διαπράττουν το 10,2% των εγκλημάτων.

Συγκρίνοντας τις στήλες 4 και 6 βλέπουμε την μεγάλη αναντιστοιχία μεταξύ πληθυσμού και παραβατικότητας στην περίπτωση των Ρουμάνων και των Γιουγκοσλάβων. Αυτοί συμμετέχουν στην διάπραξη παραβάσεων των οχτώ κατηγοριών με ποσοστά 12,7% και 10,4% αντίστοιχα, παρόλο που αποτελούν ένα σαφώς μικρότερο κομμάτι του συνολικού πληθυσμού.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι Αλβανοί, αν και εμφανίζουν αυξημένη παραβατικότητα σε απόλυτους αριθμούς, αυτή αποκτά άλλο ειδικό βάρος, όταν συσχετίζουμε τον πληθυσμό της ομάδας αυτής με τον αριθμό των παραβάσεων. Υπάρχουν εθνότητες όπως οι Ρουμάνοι και οι Γιουγκοσλάβοι με πολύ μεγαλύτερα ποσοστά παραβατικότητας σε σχέση πάντα με τον πληθυσμό τους.

6. Η παραβατικότητα στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

6.1. Μεθοδολογικά στοιχεία της έρευνας

- Η έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά το διάστημα Μάρτιος-Απρίλιος του έτους 2006.
- Η συλλογή των στοιχείων έγινε από τα αρχεία των Τριμελών Πλημμελειοδικείων των πέντε νομών της Περιφέρειας ΑΜΘ. Πρέπει δε να αναφέρουμε ότι σ' αυτά δεν υπάρχουν συγκεντρωτικά στοιχεία για τις παραβατικές πράξεις των αλλοδαπών και γι αυτό τα μέλη της ερευνητικής ομάδας αναγκάστηκαν ουσιαστικά να δουν μία προς μία όλες τις υποθέσεις στα Τριμελή Πλημμελειοδικεία και να καταγράψουν τις ουσιαστικές για την έρευνα παραμέτρους των υποθέσεων. Τα διάφορα αδικήματα αναφέρονται στα έτη 2003 και 2004
- Στις περιπτώσεις παραβάσεων για τις οποίες ορίστηκε αναβολή της δίκης, δεν προχωρήσαμε στην καταγραφή τους.
- Αντίθετα καταγράψαμε όλες τις υπόλοιπες αποφάσεις των Πλημμελειοδικείων, όπως είναι οι αθωωτικές αποφάσεις, οι αποφάσεις που ενοχοποιούν τους δράστες και τέλος οι αποφάσεις παύσης της ποινικής δίωξης και έλλειψης νόμιμης κλήτευσης.

- Η παραβατική συμπεριφορά διερευνήθηκε είτε με βάση την ατομική καταδίκη, είτε με βάση το συγκεκριμένο κάθε φορά αδίκημα. Στην περίπτωση δε που ένα και το αυτό άτομο προσάγονταν στο δικαστήριο με περισσότερες από μια κατηγορία, τότε καταγράφαμε εκείνη την κατηγορία για την οποία του επιβλήθηκε η μεγαλύτερη ποινή.
- Στοιχεία για τις κάθε μορφής παραβάσεις υπάρχουν στις αστυνομικές διευθύνσεις των νομών. Τονίζεται δε ότι οι τοπικές αστυνομικές αρχές δεν διατηρούν μηχανογραφημένο αρχείο για τα στοιχεία αυτά και έτσι η άντληση σχετικών πληροφοριών καθώς και η επεξεργασία των στοιχείων αποτέλεσε ένα δύσκολο εγχείρημα.

Επιπρόσθετα θέλουμε να παρατηρήσουμε τα παρακάτω

- Υπάρχουν αδικήματα τα οποία συμμετέχουν με μεγάλο ποσοστό στο σύνολο των αδικημάτων, όπως είναι τα αδικήματα που αναφέρονται στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.), αδικήματα δημόσιας υγείας κλπ. Αυτά δεν πρέπει να αποτελούν αντικείμενο σύγκρισης μεταξύ ελλήνων και αλλοδαπών, καθώς στο σύνολο των αδικημάτων περιλαμβάνονται και αδικήματα τα οποία οι μετανάστες και μάλιστα οι παράνομοι εκ των πραγμάτων δεν μπορούν να διαπράξουν. Έτσι δεν μπορεί να προκαλέσει ένας παράνομος μετανάστης αυτοκινητιστικό δυστύχημα εφόσον δεν μπορεί να είναι κάτοχος αυτοκινήτου.
- Υπάρχουν αδικήματα με διαφορετικό 'ειδικό βάρος'. Αδίκημα είναι μια σύγκρουση αυτοκινήτων με μικρές μόνον υλικές ζημιές, ενώ αδίκημα είναι και μια εγκληματική ενέργεια ανθρωποκτονίας ή βιασμού. Αυτές οι δύο κατηγορίες αδικημάτων προφανώς δεν μπορούν να συγκριθούν μεταξύ τους. Άρα το θέμα δεν είναι μόνον ο συνολικός αριθμός των αδικημάτων που διέπραξαν έλληνες ή αλλοδαποί, αλλά και η δομή/διάρθρωση και το ειδικό βάρος που κατέχουν αυτά στην αξιολογική κρίση της κοινωνίας και συνακόλουθα η επιμέρους συμμετοχή αυτών των αδικημάτων στο σύνολο των παραβατικών ενεργειών.
- Δεν υπάρχει στενή και απόλυτη αντιστοιχία μεταξύ του αριθμού αδικημάτων και του αριθμού των καταδικασθέντων από τα Τριμελή Πλημμελειοδικεία, δεδομένου ότι μπορεί κάποιος να καταδικαστεί ως ένοχος ή ως συνένοχος μαζί με άλλους για την ίδια περίπτωση αδικήματος.

- Κατά τη σύγκριση της παραβατικότητας Ελλήνων και αλλοδαπών δεν αρκεί μια αναφορά του ποσοστού των Ελλήνων ή των αλλοδαπών στο σύνολο των αδικημάτων. Και τούτο διότι κατ' αυτόν τον τρόπο δεν λαμβάνεται υπόψη η σημασία-αξία-βάρος των επιμέρους αδικημάτων και η ηθική/ανθρώπινη σημασία που κατέχουν αυτά τα αδικήματα. Έτσι, αν παραδείγματος χάριν το συνολικό ποσοστό παραβατικότητας των αλλοδαπών είναι συγκριτικά μεγαλύτερο απ' αυτό των Ελλήνων και αυτό είναι απόρροια κυρίως του εξαιρετικά μεγάλου αριθμού του αδικήματος της 'παράνομης εισόδου' στη χώρα μας, τότε αυτό δεν σημαίνει ότι πραγματικά οι αλλοδαποί παρουσιάζουν επί της ουσίας μια υψηλότερη παραβατικότητα από τους Έλληνες.
- Επομένως είναι ανάγκη η σύγκριση να έχει ως σημείο αναφοράς τις επιμέρους κατηγορίες των αδικημάτων. Έτσι είναι δυνατόν να προκύψει μια εντελώς διαφορετική εικόνα παραβατικής συμπεριφοράς Ελλήνων και αλλοδαπών απ' αυτήν που ενδεχομένως αντιστοιχεί στο σύνολο των αδικημάτων.
- Για την σύγκριση της παραβατικότητας των αλλοδαπών προς αυτήν των Ελλήνων γίνεται αναγωγή στον πληθυσμό που εκπροσωπούν οι δύο αυτές κατηγορίες. Η αναγωγή αυτή εκτιμήθηκε ως ποσοστό των λόγων: αλλοδαποί δράστες / πληθυσμός αλλοδαπών και έλληνες δράστες / πληθυσμός ελλήνων.

6.2. Τα πληθυσμιακά δεδομένα της Περιφέρειας ΑΜΘ

Ο Πίνακας 11 δείχνει την σύνθεση του πληθυσμού²⁵ της Περιφέρειας. Όπως φαίνεται στο Νομό Καβάλας κατοικεί περισσότερο από το 50% του συνολικού αλλοδαπού πληθυσμού, το δε υπόλοιπο μισό καταμερίζεται περίπου ισομερώς στους υπόλοιπους 4 Νομούς με μια ελαφρά υπεροχή του Νομού Δράμας απέναντι στους άλλους. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι το ποσοστό των αλλοδαπών στο συνολικό πληθυσμό να είναι αρκετά υψηλό στο Νομό Καβάλας και ακολουθεί ο Νομός Δράμας.

²⁵ Στα στοιχεία του Πίνακα 11 δεν συμπεριλαμβάνουμε άτομα άγνωστης εθνικότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
Ημεδαπός και αλλοδαπός πληθυσμός, Σύνολο Περιφέρειας ΑΜΘ, 2001

	Νομός Έβρου	Νομός Ροδόπης	Νομός Ξάνθης	Νομός Καβάλας	Νομός Δράμας	Σύνολο
Συνολικός πληθυσμός	138431	110826	101856	145054	103975	600142
Έλληνες	135278	108826	99576	135278	100854	579812
Αλλοδαποί	2136	1714	1886	8985	2764	17485
Διπλή υπηκοότητα	1017	286	394	791	357	2845
% αλλοδαπών στο σύνολο του αλλοδαπού πληθυσμού της Περιφέρειας	12,2	9,8	10,8	51,4	15,8	
% αλλοδαπών στο συνολικό πληθυσμό του Νομού	1,5	1,5	1,9	6,2	2,6	2,9

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή 2001.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12
Ημεδαπός και αλλοδαπός πληθυσμός, Σύνολο Περιφέρειας ΑΜΘ, 2001

Υπηκοότητα	Ν. Έβρος	Ν. Ροδόπης	Ν. Ξάνθης	Ν. Καβάλας	Ν. Δράμας
Σύνολο αλλοδαπών	2136	1714	1886	8985	2764
Αλβανία	141	248	299	4157	1358
Βουλγαρία	71	107	123	1397	147
Γεωργία	200	236	391	735	405
Ρουμανία	42	38	15	63	28
Πρώην ΕΣΣΔ	359	326	310	581	399
Αρμενία	399	132	262	149	58

Πηγή: ΕΣΥΕ Απογραφή 2001.

Ο Πίνακας 12 αποτυπώνει την σύνθεση του αλλοδαπού πληθυσμού κατά υπηκοότητα στους Νομούς της Περιφέρειας. Φυσικά διαπιστώνουμε ότι η εθνικότητα με τον

μεγαλύτερο αριθμό μελών είναι η αλβανική ακολουθούμενη από την βουλγαρική και την γεωργιανή.

6.3. Τα αποτελέσματα της έρευνας

Αρχικά παρουσιάζονται οι παραβατικές δραστηριότητες των αλλοδαπών στους επιμέρους νομούς της Περιφέρειας, όπως αυτές έχουν καταγραφεί στα αρχεία των Τριμελών Πλημμελειοδικείων των νομών καθώς επίσης και στα Κακουργιοδικεία. Τα στοιχεία του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ορεστιάδας δεν ελήφθησαν υπόψη.

Τονίζεται ευθύς εξ αρχής ότι οι κακουργηματικές πράξεις που έχουν συντελεστεί από αλλοδαπούς στην Περιφέρεια ΑΜΘ και αυτοί έχουν καταδικαστεί γι' αυτές, με εξαίρεση το Νομό Δράμας, είναι περιορισμένες και ανέρχονται κατά τη διετία 2003 και 2004 σε πέντε. Στο Νομό Δράμας μας γνωστοποιήθηκαν επτά (7) περιπτώσεις κακουργηματικών πράξεων οι οποίες βρίσκονταν στη φάση της προανάκρισης, ενώ δεν μας διετέθησαν στοιχεία για κακουργηματικές πράξεις οι οποίες εκδικάστηκαν κατά τα συγκεκριμένα έτη. Σε κάθε δε περίπτωση οι κακουργηματικές πράξεις στην Περιφέρειας έχουν να κάνουν με κλοπές, σωματική βλάβη, ληστεία, απαγωγή και απόπειρα βιασμού.

Οι υπόλοιπες παραβατικές πράξεις αναφέρονται στους Πίνακες του Παραρτήματος. Ακολούθως θα προσπαθήσουμε να αναφερθούμε σε ορισμένες παραμέτρους που χαρακτηρίζουν την παραβατική συμπεριφορά των αλλοδαπών σε κάθε Νομό ξεχωριστά.

Στο Νομό Έβρου τα στοιχεία δείχνουν ότι τα αδικήματα των αλλοδαπών συσχετίζονται κατά κύριο λόγο με το αδίκημα της λαθρομετανάστευσης. Έτσι λοιπόν στο Νομό Έβρου είναι σχετικά έντονο το φαινόμενο της παράνομης εισόδου, της πλαστογραφίας εγγράφων και της διακίνησης των αλλοδαπών, προφανώς από επιτήδειους δουλεμπόρους. Επιπλέον κατά το έτος 2003 υπήρξαν 12 περιπτώσεις μαστροπείας.

Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι τα μοναδικά αδικήματα στα οποία εμφανίζεται συνεργασία Ελλήνων και αλλοδαπών είναι αυτά της διακίνησης λαθρομεταναστών και της μαστροπείας. Τέλος σε ό,τι αφορά στο αποτέλεσμα των δικαστικών αποφάσεων, αυτές είναι κατά κανόνα καταδικαστικές για τους αλλοδαπούς.

Στο Νομό Ροδόπης η κατάσταση δεν είναι διαφορετική από της εικόνα του περιγράψαμε για τον Νομό Έβρου. Έτσι και εδώ τα αδικήματα γύρω από τη λαθρομετανάστευση αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι της παραβατικότητας. Άλλα αδικήματα είναι αυτό της παράνομης απασχόλησης και μάλιστα σε χώρους όπως καφετέριες, κέντρα διασκέδασης ή μπαρ, καθώς επίσης και της μαστροπείας. Οι αλλοδαποί συνεργάζονται με Έλληνες στις περιπτώσεις της μαστροπείας αλλά και της παράνομης διακίνησης αλλοδαπών που επιθυμούν την είσοδο στη χώρα μας. Τέλος πρέπει να αναφέρουμε ότι κατά το έτος 2003 ποσοστό 13% των αλλοδαπών που έχει προσαχθεί σε δίκη έχει αθωωθεί και μάλιστα αυτές οι αθωωτικές αποφάσεις αφορούν κατά μείζονα λόγο το αδίκημα της παράνομης εργασίας.

Στο Νομό Ξάνθης εμφανίζεται χαμηλός αριθμός περιπτώσεων παράνομης εισόδου στην χώρα, προφανώς γιατί οι παράνομα εισερχόμενοι συλλαμβάνονται πριν φθάσουν στην περιοχή της Ξάνθης. Αλλά και γενικότερα ο συνολικός αριθμός των καταγεγραμμένων παραβατικών πράξεων των αλλοδαπών στο Νομό Ξάνθης είναι αισθητά χαμηλότερος από τους δύο προηγούμενους. Έτσι παραδείγματος χάριν για το έτος 2004, ενώ στο Ν. Έβρου και Ροδόπης ήταν 59 και 85 αντίστοιχα οι αλλοδαποί που δικάστηκαν, στο Νομό Ξάνθης αυτοί ήταν μόλις 44, δηλαδή 74% και 52% αντίστοιχα του ποσοστού των δύο άλλων νομών.

Στο Νομό Καβάλας η παραβατικότητα παρουσιάζει υψηλά απόλυτα μεγέθη συγκριτικά προς τους υπολοίπους νομούς, αυτό όμως είναι απόρροια του γεγονότος ότι στο Νομό Καβάλας ζουν περισσότερο από τους μισούς αλλοδαπούς που υπάρχουν συνολικά στα όρια της Περιφέρειας ΑΜΘ. Τα αδικήματα που φαίνεται να διαπράττουν είναι κυρίως οι κλοπές, οι σωματικές βλάβες, η πλαστογραφία, οι παραβάσεις του Κ.Ο.Κ. και οι περιπτώσεις παράνομης εργασίας. Υψηλά ποσοστά αθώωσης εμφανίζονται στα αδικήματα της παράνομης εργασίας αλλά και στις κλοπές.

Τέλος στο Νομό Δράμας τα σοβαρότερα αδικήματα αναφέρονται στην παράνομη είσοδο, στις κλοπές, στην πλαστογραφία και στις παραβάσεις Κ.Ο.Κ. Κατά το έτος 2003 και 2004 25% και 18% αντίστοιχα των κατηγορουμένων για κλοπές τελικά αθωώθηκαν.

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε σε ορισμένα επιμέρους ζητήματα-πλευρές που έχουν σχέση με την παραβατικότητα των αλλοδαπών στην Περιφέρεια, καθώς εκτιμούμε ότι αυτά παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και γι' αυτό πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης αναφοράς. Τα ζητήματα αυτά είναι το φαινόμενο της λαθρομετανάστευσης

καθώς επίσης και μια περισσότερο σε βάθος και έκταση ανάλυση της επικρατούσας κατάστασης στο Νομό Καβάλας και Δράμας.

6.3.1. Η λαθρομετανάστευση

Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που έχουμε συλλέξει από τα Τριμελή Πλημμελειοδικεία της Περιφέρειας θέλουμε να αναφερθούμε στα αδικήματα που έμμεσα ή άμεσα σχετίζονται με την λαθρομετανάστευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Ποσοστιαία συμμετοχή κάθε εθνικότητας στα αδικήματα λαθρομετανάστευσης, 2004

	Αλβανία	Βουλγα- ρία	Γεωργία	Πρώην ΕΣΣΔ	Τουρκία	Ιράκ	Αρμενία	Άραβες	Αφρο- ασιάτες	Ρουμάνοι
Παράνομη είσοδος	13,7	19,4	8,1	2,4	28,2	8,1	0,8	9,7	8,9	0,8
Πλαστο- γραφία	18,7	5,6	3,7	14	46,7	0,9	0,9	2,8	6,5	0
Διακίνηση αλλοδαπών	6,6	9,2	7,9	0	40,8	14,5	0	0	10,5	0
Παράνομη εργασία	0	52	0	40	0	0	0	0	0	8
ΣΥΝΟΛΑ	12,7	15,1	6	8,4	34,9	6,6	0,6	4,5	7,8	0,9

Πηγή: Φυλλάδες Τριμελών Πλημμελειοδικείων Περιφέρειας ΑΜΘ. Εκτιμήσεις δικές μας.

Ο Πίνακας 13 καταγράφει τα αδικήματα λαθρομετανάστευσης κατά υπηκοότητα για το έτος 2004. Εδώ συμπεριλαμβάνουμε τα αδικήματα της παράνομης εισόδου, της πλαστογραφίας, της διακίνησης λαθρομεταναστών, και της παράνομης εργασίας που έχουν πραγματοποιηθεί από όλες τις εθνικότητες. Φυσικά οι συγγραφείς της έρευνας δεν θεωρούν την παράνομη απασχόληση ως έγκλημα. Πιστεύουμε όμως ότι αφού υπάρχουν οι συγκεκριμένες υποθέσεις, επιβάλλεται να γίνει τουλάχιστον αναφορά σε αυτές. Για παράδειγμα, παρατηρούμε ότι το έτος 2004 περίπου το 20% των Βουλγαρικών αδικημάτων περί την λαθρομετανάστευση αφορούσε την παράνομη είσοδο, το 6% πλαστογραφίες και το 52% παράνομη απασχόληση. Με παρόμοιο τρόπο διαβάζονται όλες οι στήλες του Πίνακα 13.

Εκτός από τους Αλβανούς μεγάλη συμμετοχή σε αυτά τα αδικήματα έχουν οι Βούλγαροι, οι Τούρκοι και οι Ιρακινοί. Αυτό βέβαια είναι λίγο πολύ αναμενόμενο αφού η Θράκη ως ακριτική περιοχή είναι η βασική πύλη εισόδου κυρίως των Ασιατών λαθρομεταναστών. Εντύπωση προκαλεί ο μεγάλος αριθμός των Τούρκων

που χρησιμοποιεί πλαστά έγγραφα για την είσοδο του στη χώρα. Το 2004 οι μισές περίπου πλαστογραφίες για αυτόν τον σκοπό πραγματοποιήθηκαν από Τούρκους. Υπάρχουν ενδείξεις ότι και οι Ιρακινοί πολίτες χρησιμοποιούν παρόμοιες μεθόδους για την είσοδο τους στην Ελλάδα. Πλαστογραφίες πραγματοποιούνται βέβαια και από Αλβανούς υπηκόους αλλά εδώ ο σκοπός είναι διαφορετικός. Έτσι, ενώ όλοι οι παραπάνω παραχαράσσουν σχεδόν αποκλειστικά διαβατήρια, οι Αλβανοί χρησιμοποιούν πλαστές άδειες εργασίας και πλαστά διπλώματα οδήγησης για να εξασφαλίσουν μια θέση απασχόλησης.

Στο αδίκημα της διακίνησης λαθρομεταναστών πρωταγωνιστικό ρόλο διαδραματίζουν οι Τούρκοι. Παραδείγματος χάρη το 2004 το 41% των τουρκικών αδικημάτων περί την λαθρομετανάστευση σχετιζόταν με διακινητές. Υπάρχουν όμως και κάποιες διαβαθμίσεις. Πρώτον, έχουμε διαπιστώσει αρκετές περιπτώσεις παράνομης μεταφοράς Τούρκων πολιτών από συγγενικά τους πρόσωπα τα οποία διαμένουν μόνιμα στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Τούρκοι μετανάστες κάτοικοι Γαλλίας, Γερμανίας και Ολλανδίας κατά την επιστροφή τους από την άδεια εργασίας, μεταφέρουν παράνομα ένα ακόμη άτομο. Τονίζουμε ότι δεν πρόκειται για επανένωση οικογενειών αλλά μάλλον για φιλικές εξυπηρετήσεις μεταξύ συγγενών. Δεύτερον υπάρχουν αποφάσεις δικαστηρίων οι οποίες ορίζουν ποινές φυλάκισης για τους διακινητές και κατάσχεση φορτηγών αυτοκινήτων τα οποία ανήκουν πάντοτε σε μεταφορικές εταιρίες. Αυτό βέβαια είναι λογικό όταν στην γειτονική χώρα δεν υπάρχουν ιδιώτες αυτοκινητιστές αλλά μεγάλες επιχειρήσεις μεταφορών. Από την άλλη μεριά όμως μας φαίνεται δύσκολο να πιστέψουμε ότι οι υπάλληλοι (Τούρκοι) οδηγοί παίρνουν την πρωτοβουλία για μια τόσο παράτολμη πράξη εν αγνοία των προϊσταμένων τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο μεν οδηγός φυλακίζεται οι δε ιδιοκτήτες κάνουν τον κόπο να έρθουν από την Τουρκία για να προφασιστούν άγνοια και να επιτύχουν την επιστροφή της περιουσίας τους. Δεν γνωρίζουμε βέβαια ποια είναι τα αποτελέσματα των διεκδικήσεών τους αλλά νομίζουμε ότι της περισσότερες φορές δικαιώνονται. Θεωρούμε ότι στην γειτονική χώρα ίσως να υπάρχουν ορισμένες εταιρίες μεταφορών οι οποίες συν τοις άλλοις μεταφέρουν και λαθρομετανάστες.

Στο συγκεκριμένο αδίκημα της μεταφοράς αλλοδαπών μετέχουν επίσης και Ιρακινοί. Μάλιστα τα στοιχεία συνηγορούν ότι οι Ιρακινοί περισσότερο μεταφέρουν αλλοδαπούς παρά εισέρχονται παράνομα στη χώρα. Πρόκειται βέβαια περί υπερβολής αφού οι διακινητές δικάζονται πάντα ενώ πολλές φορές οι λαθρομετανάστες απλώς απελαύνονται πίσω στην Τουρκία. Χαρακτηριστικό σε

αυτές τις περιπτώσεις αποτελεί το γεγονός ότι οι Ιρακινοί είναι κάτοικοι Αττικής και στις περισσότερες περιπτώσεις συνεργάζονται με Έλληνες ή μάλλον λειτουργούν για λογαριασμό τους.

Τέλος θα θέλαμε να κάνουμε μια αναφορά στα αδικήματα παράνομης εργασίας. Κάθε αναγνώστης είναι λογικό να θεωρεί ότι με αυτό το αδίκημα προσάγονται αλλοδαποί οι οποίοι παρέχουν παρανόμως την εργασία τους σε αγροτικά κτήματα, στην μικρή βιοτεχνία ή στην τουριστική βιομηχανία. Στην πραγματικότητα όμως τέτοιες περιπτώσεις αν και υπάρχουν είναι ελάχιστες. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών που κατηγορούνται για παράνομη εργασία είναι γυναίκες οι οποίες απασχολούνται σε καφετέριες, σε μπαρ και σε διάφορα κέντρα διασκέδασης. Διαπιστώνουμε δηλαδή, ότι πρώτον δεν πραγματοποιούνται κρατικοί έλεγχοι στους συνηθισμένους τόπους εργασίας ίσως επειδή κάτι τέτοιο θα διαταράξει την διαδικασία παραγωγής κάτι που σε ευρύτερη κλίμακα μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην οικονομία. Δεύτερον, υποπτευόμαστε ότι η αστυνομία ελέγχει συγκεκριμένους χώρους εργασίας (μπαρ, café κτλ) επειδή προφανώς υπάρχει η υποψία για παραβάσεις του νόμου περί εκμετάλλευσης γυναικών.

6.3.2. Η κατάσταση στον Νομό Καβάλας

Για να μετρήσουμε την παραβατικότητα στο Νομό Καβάλας χρησιμοποιήσαμε δύο πηγές. Η πρώτη είναι το Τμήμα Ασφαλείας Καβάλας. Πρόκειται για τα πλέον αξιόπιστα στοιχεία γιατί η συγκεκριμένη υπηρεσία έχοντας την εποπτεία της περιοχής ευθύνης της τηρεί ακριβή αρχεία για σειρά ετών. Δυστυχώς όμως τα συγκεκριμένα δεδομένα αφορούν όλες τις αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν μόνο μέσα στην πόλη της Καβάλας. Η δεύτερη πηγή μας είναι το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας στο οποίο προσάγονται κατηγορούμενοι από όλο το νομό και έτσι μπορούμε να σχηματίσουμε μια πληρέστερη εικόνα της εικόνας της παραβατικότητας. Και εδώ όμως ανακύπτουν κάποια προβλήματα καθώς δεν μπορούμε να μετρήσουμε τα σοβαρότερα αδικήματα τα οποία δικάζονται στα κακουργιοδικεία.

Τα στοιχεία του Πίνακα 14 αντλήθηκαν από τις καταστάσεις που διατηρεί η Ασφάλεια Καβάλας και στις οποίες καταγράφονται όλοι οι γνωστοί ημεδαποί και αλλοδαποί δράστες των αδικημάτων που πραγματοποιήθηκαν μέσα στην πόλη. Σημειώνουμε ότι στον συγκεκριμένο Πίνακα δεν καταχωρήσαμε όλες τις εξ'

αμελείας παραβάσεις καθώς και αυτές που θεωρούμε επουσιώδεις. Για να γίνουν πιο κατανοητά τα στοιχεία είναι προτιμότερο να εργαστούμε πάνω σε διαγράμματα.

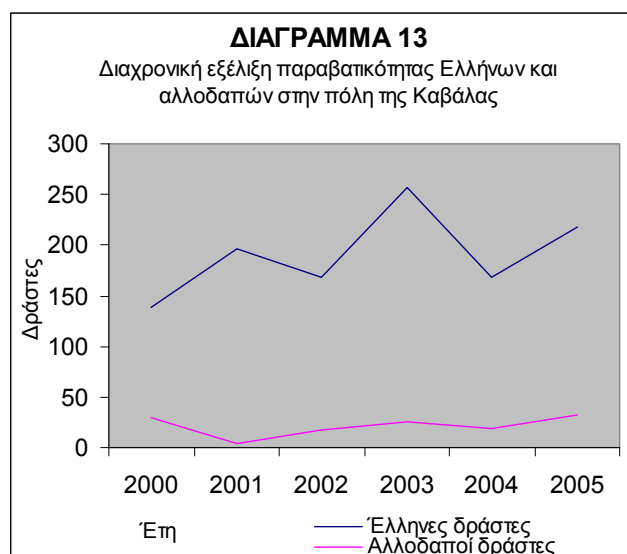
ΠΙΝΑΚΑΣ 14
Γνωστοί Έλληνες και αλλοδαποί δράστες αδικημάτων στην πόλη της Καβάλας

Αδικήματα	2000		2001		2002		2003		2004		2005	
	E	A	E	A	E	A	E	A	E	A	E	A
Κυκλοφορία πλαστού χαρτ/τος	2		11	2			22		2		12	1
Παραχάραξη					2		5	2	1			
Πλαστογραφία/υπομνήματα	3		6		6	2	3	6	3	3	6	5
Παράνομα παίγνια					6	1	17	1	3	1	23	1
Κατά γενετήσιας ελευθερίας	4	4	1		4		2	1	1		2	2
Ανθρωποκτονία από πρόθεση					1				1		2	
Κατά προσωπικής ελευθερίας					2						2	1
Βιασμός		2									1	1
Επικίνδυνη σωματική βλάβη	3										1	
Διακεκριμένη κλοπή με διάρρηξη					3	2	1				1	
Διακεκριμένη κλοπή			2						1			
Κλοπή οχήματος	6	1	14		10	1	10	1	8		11	3
Κλοπή με διάρρηξη	4	2	13	2	12	0	14	2	8	2	11	1
Κλοπή χωρίς διάρρηξη	8	1	15		13	5	16		20	4	12	2
Κλοπή ευτελών προϊόντων		2	1		1	1			1		2	1
Ληστεία	1		3				2		3		4	
Αρπαγή τσάντας	1		1		1				4		2	
Κατά της ιδιοκτησίας					2						2	
Περιοριστικά δικαιώματα			1									1
Υπεξαίρεση			1									
Εκβιασμός							2				1	
Οπλοχρησία/οπλοκατοχή	6	3	14		22		17	1	14		11	1
Απάτη	3		1		1		3		2			2
Επαιτεία- αλητεία	1	3									2	3
Εμπρησμός	1											
Ναρκωτικά	84	11	98		81	6	143	11	96	8	100	7
Λαθρεμπόριο	12	1	14		1					1	10	
ΣΥΝΟΛΑ	139	30	196	4	168	18	257	25	168	19	218	32

Πηγή: Τμήμα Ασφαλείας Καβάλας.

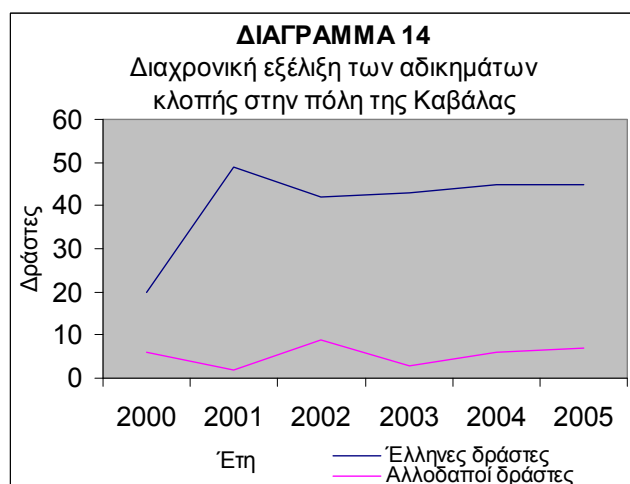
Σύνολο αδικημάτων

Το Διάγραμμα 13 παρουσιάζει το σύνολο των αδικημάτων που τέλεσαν Έλληνες και αλλοδαποί μέσα στην πόλη της Καβάλας. Παρατηρούμε τις αυξομειώσεις που παρουσιάζει η γραφική παράσταση των Ελλήνων σε αντίθεση με εκείνη των αλλοδαπών. Σε κάθε περίπτωση η συνολική παραβατικότητα των αλλοδαπών φαίνεται να εμφανίζει μικρά απόλυτα μεγέθη και μια σχετική σταθερότητα καθ' όλη την διάρκεια της εξεταζόμενης εξαετίας.

Κλοπές

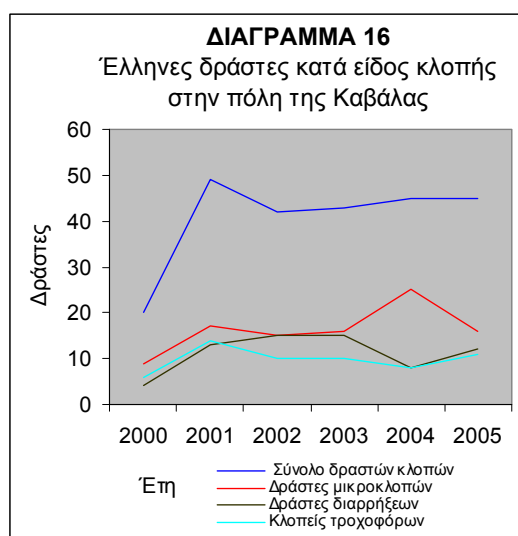
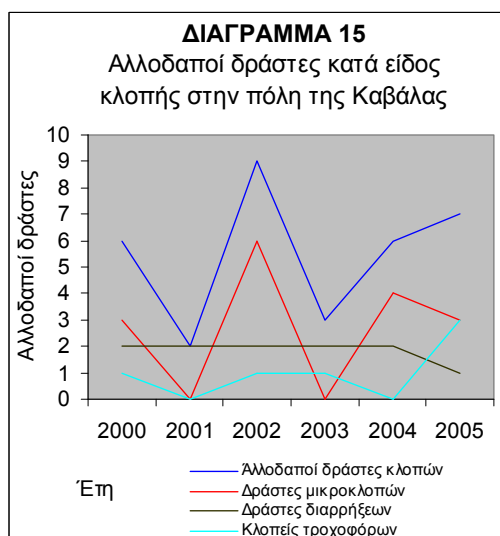
Στο Διάγραμμα 14 καταγράφεται το σύνολο των κλοπών που τέλεσαν Έλληνες και αλλοδαποί. Παρατηρούμε και πάλι ότι οι αλλοδαποί παρουσιάζουν λιγότερους δράστες σε σχέση με τους Έλληνες.

Κρίνουμε όμως σκόπιμο να κάνουμε και μια ακόμη συγκριτική ανάλυση για το συγκεκριμένο αδίκημα. Στα παρακάτω σχεδιαγράμματα ερευνάμε το είδος των κλοπών των δύο πληθυσμιακών ομάδων.

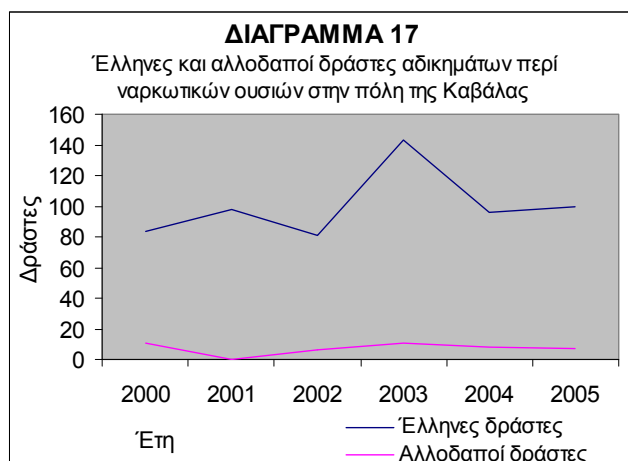
Είδη Κλοπών

Όσον αφορά τους αλλοδαπούς, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι εμφανίζουν ένα διαχρονικά σταθερό ποσοστό διάπραξης διαρρήξεων (περίπου 2 δράστες κατά έτος). Θα μπορούσαμε επίσης να πούμε ότι οι αλλοδαποί διαπράττουν κατά ένα μικρό ποσοστό κλοπές οχημάτων. Τέλος το Διάγραμμα 15 δείχνει ότι οι μικροκλοπές αυξάνονται ή μειώνονται σε απόλυτη αντιστοιχία με το σύνολο των κλοπών και ότι για ορισμένα τουλάχιστον έτη αυτές (οι μικροκλοπές) αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι των συγκεκριμένων παραβάσεων. Στην περίπτωση των Ελλήνων τα πράγματα φαίνονται να είναι διαφορετικά. Εν' ολίγοις θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι οι ημεδαποί διαπράττουν εξίσου διαρρήξεις, κλοπές οχημάτων και μικροκλοπές.

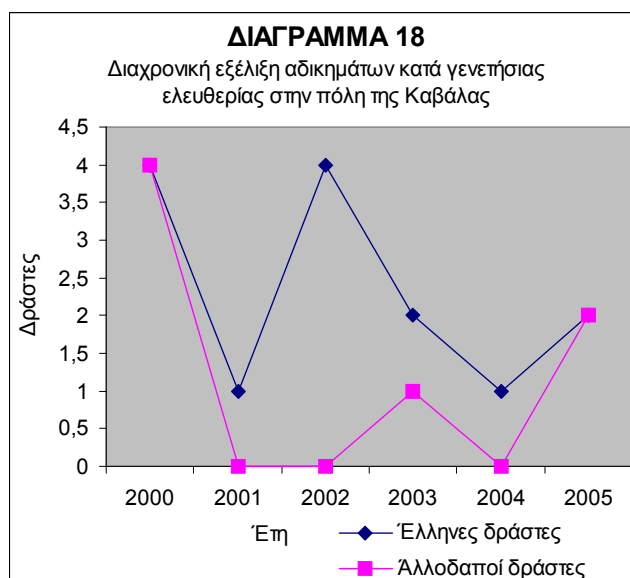
Ναρκωτικά

Στην περίπτωση των ναρκωτικών οι αλλοδαποί εμφανίζουν ένα σταθερό αριθμό συλληφθέντων δραστών καθ' όλη την διάρκεια από το 2000 έως το 2006. Παρατηρούμε επίσης τη διαφορά που υπάρχει και στα απόλυτα μεγέθη.

Προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας

Το αδίκημα της προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας καταγράφεται ξεχωριστά από εκείνο των βιασμών. Το συγκεκριμένο αδίκημα έχει σχέση με την σεξουαλική παρενόχληση. Για ορισμένα έτη οι αλλοδαποί δεν παρουσιάζουν καθόλου δράστες (2001, 2002 και 2004) ενώ στα υπόλοιπα εμφανίζουν μικρή συμμετοχή. Παρόλο που οι ημεδαποί αντιπροσωπεύονται με δράστες καθ'όλη τη διάρκεια της εξαετίας ας μην αγνοήσουμε ότι οι αριθμοί τους είναι εξίσου μικροί με εκείνους των αλλοδαπών ο πληθυσμός των οποίων είναι σαφώς μικρότερος από εκείνο των Ελλήνων. Από την άλλη μεριά είναι βέβαιο ότι στο συγκεκριμένο αδίκημα οι αλλοδαποί καταγγέλλονται πολύ ευκολότερα από τους ντόπιους.

Ανθρωποκτονίες και βιασμοί

Τέλος θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι οι αλλοδαποί εμφανίζουν δράστες βιασμών σε δύο έτη ενώ δεν έχουν ούτε έναν προσαγόμενο με την κατηγορία της ανθρωποκτονίας από πρόθεση.

6.3.3. Η παραβατικότητα Ελλήνων και αλλοδαπών με βάση τα στοιχεία από το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας

Στον Πίνακα 15 καταγράφουμε τη συμμετοχή των Ελλήνων και των αλλοδαπών, στην τέλεση κάθε αδικήματος. Σε αυτόν τον Πίνακα δεν χρησιμοποιούμε ως μονάδα μέτρησης την ατομική καταδίκη αλλά τις παραβατικές πράξεις στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν Έλληνες (υποθέσεις Ελλήνων), αλλοδαποί (υποθέσεις αλλοδαπών), ή και οι δύο μαζί, οπότε πρόκειται για μικτά συμβάντα.

Από τα στοιχεία του Πίνακα 15 προκύπτουν ορισμένες διαπιστώσεις. Κατ'αρχήν πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ταυτόχρονη εμπλοκή Ελλήνων και αλλοδαπών σε παραβατικές πράξεις έχουμε στις περιπτώσεις των αδικημάτων της παράνομης απασχόλησης και της μαστροπείας. Συγκεκριμένα στα αδικήματα της παράνομης απασχόλησης οι Έλληνες συλλαμβάνονται για παράνομη απασχόληση εργαζομένων και οι αλλοδαποί για εργασία χωρίς τα κατάλληλα έγγραφα. Στα αδικήματα μαστροπείας οι ημεδαποί συλλαμβάνονται με την κατηγορία της μαστροπείας ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των αλλοδαπών για παράβαση του νόμου περί των εκδιδομένων. Κατά τα άλλα αλλοδαποί και Έλληνες λειτουργούν ξεχωριστά. Οι αλλοδαποί παρουσιάζουν ως ομάδα τα υψηλότερα ποσοστά παραβατικότητας στα αδικήματα της πλαστογραφίας, της παράνομης εκμετάλλευσης πνευματικών δικαιωμάτων, την πραγματοποίηση κλοπών και της πρόκλησης σωματικών βλαβών, ενώ οι Έλληνες ως ομάδα έχουν τα υψηλότερα ποσοστά στα αδικήματα της οπλοφορίας, των ανθρωποκτονιών και της διακίνησης ναρκωτικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Ποσοστιαία συμμετοχή Ελλήνων και αλλοδαπών στην τέλεση κάθε αδικήματος (Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας)

	Υποθέσεις Ελλήνων 2003 (Απόλυτα μεγέθη)	Ποσοστό ελληνικών υποθέσεων στο σύνολο των δικαζομένων υποθέσεων (2003)	Υποθέσεις Ελλήνων 2004 (Απόλυτα μεγέθη)	Ποσοστό ελληνικών υποθέσεων στο σύνολο των δικαζομένων υποθέσεων (2004)	Υποθέσεις Αλλοδαπών 2003 (Απόλυτα μεγέθη)	Ποσοστό αλλοδαπών υποθέσεων στο σύνολο των δικαζομένων υποθέσεων (2003)	Υποθέσεις Αλλοδαπών 2004 (Απόλυτα μεγέθη)	Ποσοστό αλλοδαπών υποθέσεων στο σύνολο των δικαζομένων υποθέσεων (2004)	Υποθέσεις μικτών συμβάντων 2003 (Απόλυτα μεγέθη)	Ποσοστό μικτών συμβάντων στο σύνολο των δικαζομένων υποθέσεων (2003)	Υποθέσεις μικτών συμβάντων 2004 (Απόλυτα μεγέθη)	Ποσοστό μικτών συμβάντων στο σύνολο των δικαζομένων υποθέσεων (2004)
Πλαστογραφία	50	<u>(73,5)</u>	39	<u>60,0</u>	17	<u>25,0</u>	26	<u>40,0</u>	1	<u>1,5</u>	0	<u>0</u>
Διακίνηση λαθρομε- ταναστών	3	<u>(100,0)</u>	3	<u>75,0</u>	0	<u>0,0</u>	1	<u>25,0</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>
Παράνομη απασχόληση /παροχή εργασίας	6	<u>(37,5)</u>	2	<u>50,0</u>	4	<u>25,0</u>	0	<u>0</u>	6	<u>37,5</u>	2	<u>50,0</u>
Κλοπή	71	<u>(81,6)</u>	69	<u>81,2</u>	15	<u>17,2</u>	16	<u>18,8</u>	1	<u>1,1</u>	0	<u>0</u>
Μαστροπεία	3	<u>(60,0)</u>	1	<u>33,3</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>	2	<u>40,0</u>	2	<u>66,7</u>
Ναρκωτικά	63	<u>(100,0)</u>	12	<u>92,3</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>	1	<u>7,7</u>
Σωματικές βλάβες	55	<u>(80,9)</u>	70	<u>88,6</u>	13	<u>19,1</u>	8	<u>10,1</u>	0	<u>0</u>	1	<u>1,3</u>
Οπλοφορία	9	<u>(90,0)</u>	25	<u>100,0</u>	1	<u>10,0</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>
Πνευμ/κα δικαιώματα	24	<u>(96,0)</u>	15	<u>75,0</u>	1	<u>4,0</u>	5	<u>25,0</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	147	<u>(91,9)</u>	155	<u>95,1</u>	9	<u>5,6</u>	3	<u>1,8</u>	4	<u>2,5</u>	5	<u>3,1</u>
Ανθρωποκτονί- ες εξ' αμελείας	22	<u>(95,7)</u>	29	<u>100,0</u>	0	<u>0</u>	0	<u>0</u>	1	<u>4,3</u>	0	<u>0</u>
ΚΟΚ	332	<u>(95,7)</u>	303	<u>92,9</u>	12	<u>3,5</u>	21	<u>6,4</u>	3	<u>0,9</u>	2	<u>0,6</u>
ΣΥΝΟΛΑ	785	<u>(89,7)</u>	723	<u>88,6</u>	72	<u>8,2</u>	80	<u>9,8</u>	18	<u>2,1</u>	13	<u>1,6</u>

Πηγή: Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας. Εκτιμήσεις δικές μας.

6.3.4. Η εικόνα του Νομού Δράμας

Τα στοιχεία του Πίνακα 16 προέρχονται από την Αστυνομική Διεύθυνση Δράμας και περιγράφουν την παραβατικότητα στο Νομό για την τριετία 2003 έως 2005. Χρησιμοποιώντας στοιχεία από τον παρακάτω πίνακα θα κατασκευάσουμε διαγράμματα με τα οποία θα προσπαθήσουμε να ερμηνεύσουμε την παραβατικότητα στον Νομό Δράμας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

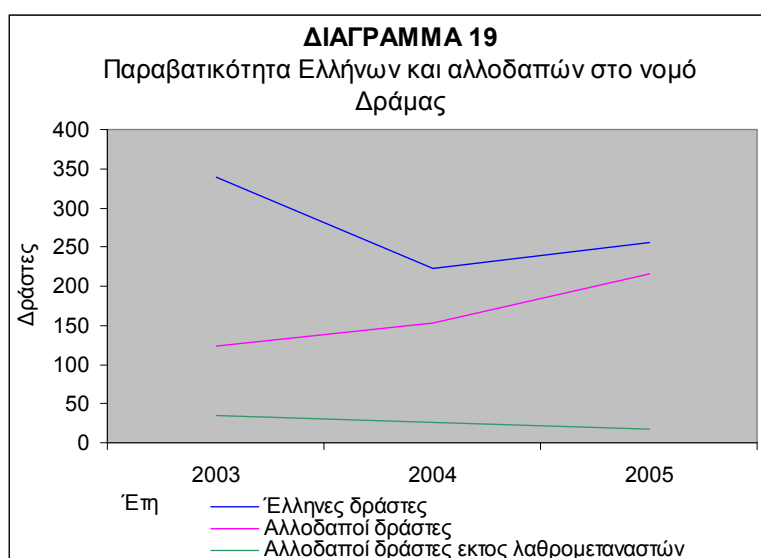
Έλληνες και αλλοδαποί δράστες αδικημάτων στο νομό Δράμας (2003-2005)

Αδικήματα	2003		2004		2005	
	Έλληνες	Αλλοδαποί	Έλληνες	Αλλοδαποί	Έλληνες	Αλλοδαποί
Παράνομη είσοδος		89		127		199
Πλαστογραφία					1	
Διακίνηση αλλοδαπών	4	1	3	2		
Παράνομα παίγνια	42		33		26	
Πλαστά χαρτονομίσματα	18		10	1	3	
Παραχάραξη χαρτ/τος			3			
Απόπειρα Ανθρωποκτονίας	2	2		2	2	
Πρόκληση σκανδάλου			1		1	
Βιασμός	2		1	1		
Περί εκδιδομένων				1		2
Μαστροπεία	3	4				
Σωματικές βλάβες	13	4	14	1	23	5
Πνευμ/κα δικαιώματα		2	1	3	6	
Κλοπή	61	13	25	7	36	5
Ληστεία	4		2		1	
Ζωοκλοπή					1	1
Υπεξαίρεση			1			
Υφαίρεση	1					
Φθορά		1		1		
Απειλή	7		6		1	
Αρπαγή	1	2	2		2	
Οπλοφορία	29		10	1	31	1
Μέθη (ΚΟΚ)	45	1	18		28	1
Απάτη	7		1		7	
Επαιτεία	1					
Ναρκοτικά	80	4	89	4	87	2
Εξύβριση	11					
Εκβιασμός	1		1			
Αντίσταση	4		2	2		
Ζωοκτονία	1					
Ψευδορκία	2					
ΣΥΝΟΛΑ	339	123	223	153	256	216

Πηγή : Αστυνομική Διεύθυνση Δράμας..

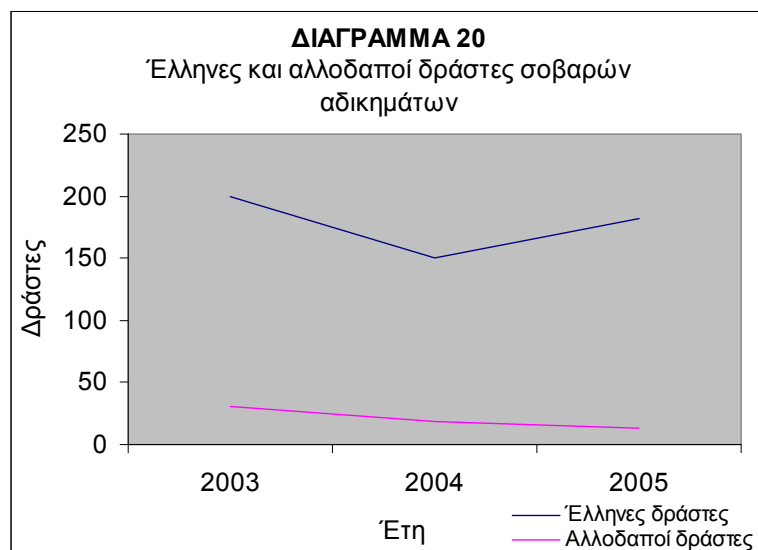
Σύνολο παραβάσεων

Στο Διάγραμμα 19 για παράδειγμα, συγκρίνουμε τις συνολικές παραβάσεις των δύο πληθυσμιακών ομάδων. Με μια πρώτη ματιά η παραβατικότητα των αλλοδαπών δεν φαίνεται να απέχει πολύ από εκείνη των Ελλήνων, η κατάσταση όμως αλλάζει αν από τους αλλοδαπούς δράστες αδικημάτων αφαιρέσουμε αυτούς που έχουν διατελέσει το αδίκημα της παράνομης εισόδου στη χώρα (λαθρομετανάστες). Πραγματικά η πράσινη γραμμή του Διαγράμματος 19 ορίζεται από πολύ μικρά απόλυτα νούμερα και έχει αξιοσημείωτη απόσταση από την αντίστοιχη γαλάζια γραμμή των Ελλήνων.

Σοβαρές παραβάσεις

Στο Διάγραμμα 20 παραθέτουμε την εξέλιξη των σοβαρών αδικημάτων. Στα σοβαρά αδικήματα συμπεριλάβαμε τα αδικήματα της διακίνησης αλλοδαπών, παραχάραξης χαρτονομίσματος, απόπειρας ανθρωποκτονίας, σωματικής βλάβης, βιασμού, κλοπής, ληστείας, φθοράς, οπλοφορίας, ναρκωτικών, αρπαγής ανηλίκου, μαστροπείας, και εκβιασμού. Και σε αυτήν την περίπτωση η εικόνα παραμένει η ίδια με τους Έλληνες να προηγούνται σημαντικά έναντι των αλλοδαπών.

6.3.5. Παραβατικότητα κατά εθνικότητα

Στο τμήμα αυτό εξετάζουμε τα αδικήματα και τη συμμετοχή των επιμέρους εθνικοτήτων στη διάπραξη αυτών κατά τα έτη 2003 και 2004. Στους Πίνακες καταγράψαμε μόνο τους αλλοδαπούς των οποίων έχουμε διαπιστώσει την εθνικότητα. Οι Πίνακες 17 και 18 που ακολουθούν δείχνουν ότι το αδίκημα της παράνομης εισόδου διαπράττεται κατά κύριο λόγο από Βούλγαρους και Αλβανούς, ενώ κατά το έτος 2003 παρατηρείται μια ιδιαίτερα μεγάλη συμμετοχή των Ιρακινών στο αδίκημα της πλαστογραφίας όπως και στη διακίνηση λαθρομεταναστών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

Ποσοστό συμμετοχής των επιμέρους εθνικοτήτων στα αδικήματα, 2003, σύνολο Περιφέρειας

Αδικήματα	Αλβα- νία	Βουλγα- ρία	Γεωρ- γία	Πρώην ΕΣΣΔ	Ιράκ	Αρμε- νία	Άραβες	Αφροα- σιάτες	Ρουμά- νοι
Παράνομη είσοδος	23,4	37,5	4,7	12,5	4,7	10,9	1,6	1,6	3,1
Πλαστο- γραφία	10,3	15,5	8,2	11,3	32,0	1	2,1	8,2	9,3
Διακίνηση λαθρομε- ταναστών	6,3	18,8	12,5	0	25,0	12,5	18,8	0	6,3
Παράνομη εργασία	21,9	53,1	3,1	15,6	0	0	0	0	3,1
Κλοπή	37,5	22,5	10	15	0	5	2,5	5	2,5
Μαστροπεία	0	18,5	0	74,1	0	0	0	0	7,4
Ναρκωτικά	0	0	100	0	0	0	0	0	0
Σωματικές βλάβες	62,5	18,8	12,5	6,3	0	0	0	0	0
Οπλο- φορία	25	75	0	0	0	0	0	0	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	0	0	0	0	0	0	0	100	0
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	37,5	37,5	12,5	0	0	0	12,5	0	0
Ανθρωπο- κτονίες από αμέλεια	33,3	33,3	33,3	0	0	0	0	0	0
ΚΟΚ	38,5	30,8	7,7	15,4	0	7,7	0	0	0
Άλλες περιπτώσεις	40	20	10	10	0	0	0	20	0
ΣΥΝΟΛΑ	21,6	26,7	8,1	16,2	11,4	3,9	2,4	4,8	4,8

Πηγή: Τριμελή Πλημμελειοδικεία Περιφέρειας ΑΜΘ. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18
Ποσοστό συμμετοχής των επιμέρους εθνικοτήτων στα αδικήματα, 2004, σύνολο
Περιφέρειας

Αδικήματα	Αλβα- νία	Βουλγα- ρία	Γεωρ- γία	Πρώην ΕΣΣΔ	Ιράκ	Αρμε- νία	Άραβες	Αφρο- ασιάτες	Ρουμά- νοι
Παράνομη είσοδος	20,2	28,6	11,9	1,2	10,7	1,2	14,3	10,7	1,2
Πλαστο- γραφία	35,1	10,5	7	26,3	1,8	1,8	5,3	12,3	0
Διακίνηση λαθρομε- ταναστών	14,3	20	17,1	0	28,6	0	0	20	0
Παράνομη εργασία	0	52	0,	40	0	0	0	0	8
Κλοπή	37,1	22,9	5,7	2,9	8,6	11,4	0	5,7	5,7
Μαστροπεία	0	60	0	40	0	0	0	0	0
Ναρκωτικά	0	0	100	0	0	0	0	0	0
Σωματικές βλάβες	63,6	0	9,1	18,2	0	0	9,1	0	0
Οπλοφορία	0	50	50,0	0	0	0	0	0	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	0	0	0	0	0	0	0	100	0
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	53,8	15,4	7,7	15,4	0	0	7,7	0	0
Ανθρωπο- κτονίες από αμέλεια	100	0	0	0,0	0	0	0	0	0
ΚΟΚ	39,3	28,6	10,7	14,3	0	7,1	0	0	0
Άλλες περιπτώσεις	0	60	0	20	0	20	0	0	0
ΣΥΝΟΛΑ	24,5	24,5	9,7	13	6,9	2,7	5,1	12,4	1,2

Πηγή: Τριμελή Πλημμελειοδικεία Περιφέρειας ΑΜΘ. Εκτιμήσεις δικές μας.

Ωστόσο πρέπει να επισημάνουμε ότι αυτοί οι Ιρακινοί είναι μετανάστες που κατοικούν στο Λεκανοπέδιο της Αττικής και απλά συλλαμβάνονται εδώ κατά την τέλεση του αδικήματος. Επιπρόσθετα στη διαδικασία της διακίνησης αλλοδαπών συμμετέχουν ενεργά και οι Βούλγαροι, Γεωργιανοί αλλά και Άραβες. Οι περισσότεροι παράνομα εργαζόμενοι είναι υπήκοοι Βουλγαρίας και Δημοκρατιών της πρώην ΕΣΣΔ.

Στο αδίκημα της κλοπής πρωτοστατούν οι Αλβανοί σε απόλυτα νούμερα, αλλά η εικόνα μεταβάλλεται, αν συσχετίσουμε τον αριθμό των δραστών των επιμέρους

εθνικοτήτων με τον πληθυσμό της ομάδας στην οποία ανήκουν. Έτσι λοιπόν στον Πίνακα 19 που ακολουθεί διαπιστώνεται ότι οι Βούλγαροι και οι Ρουμάνοι παρουσιάζουν μεγαλύτερη συμμετοχή στις πράξεις κλοπών σε σχέση με τον πληθυσμό τους, καθώς αποτελούν μόνον το 10.55% του συνολικού αλλοδαπού πληθυσμού και εν τούτοις διαπράττουν το 22.5% του συνόλου των κλοπών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

Εθνικότητες και το αδίκημα της κλοπής, σύνολο Περιφέρειας

Υπηκοότητα	Αναλογία κάθε υπηκοότητας στον πληθυσμό των αλλοδαπών	Αναλογία στους κατηγορούμενους για κλοπή (έτος 2003)	Αναλογία στους κατηγορούμενους για κλοπή (έτος 2004)
Αλβανία	35,48	37,5	36,1
Βουλγαρία	10,55	22,5	22,2
Γεωργία	11,25	10	5,6
Πρώην ΕΣΣΔ	11,30	15	2,8
Αρμενία	5,72	5	11,1
Ρουμάνοι	1,06	2,5	5,6

Πηγή Τριμελή Πλημμελειοδικεία Περιφέρειας ΑΜΘ. Εκτιμήσεις μας.

Στην μαστροπεία επιδίδονται συστηματικά γυναίκες υπήκοοι της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και της Βουλγαρίας. Τα ναρκωτικά εμφανίζεται να είναι υπόθεση των Γεωργιανών, παρόλο που προξενεί έντονη εντύπωση η απουσία άλλων εθνικοτήτων στο εμπόριο ναρκωτικών ουσιών. Στο αδίκημα των σωματικών βλαβών οι αλβανοί υπήκοοι συμμετέχουν με ποσοστό που αγγίζει το 64% και ακολουθούν οι Βούλγαροι, οι Ρώσοι και οι Γεωργιανοί. Ειδικά για το ποσοστό των Αλβανών πρέπει να τονίσουμε ότι συχνά αυτοί προκαλούν σωματικές βλάβες εντός της ίδιας της κοινότητας των Αλβανών. Ειδικά μάλιστα όταν στο κατηγορητήριο η σωματική βλάβη χαρακτηρίζεται ως ‘βαριά’ ή/και ‘επικίνδυνη’, τότε τα θύματα είναι σχεδόν μόνον ομοεθνείς τους. Η παράβαση του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων προκαλείται από Νιγηριανούς μετανάστες και αφορά στην πώληση πλαστών CD’s. Τέλος τα αδικήματα του Κ.Ο.Κ. διαπράττονται από Βούλγαρους, Αλβανούς και Γεωργιανούς και αναφέρονται σε περιστατικά κατά τα οποία οι μετανάστες οδηγοί απλά δεν κατέχουν τα απαιτούμενα έγγραφα όπως ασφάλεια αυτοκινήτου.

6.3.6. Έλληνες και αλλοδαποί κατηγορούμενοι σε αναγωγή προς τον πληθυσμό τους

Ακολουθώς συσχετίζουμε τον αριθμό των αδικημάτων που διέπραξαν Έλληνες και αλλοδαποί με τον πληθυσμό τους στους Νομούς της Καβάλας και της Δράμας, καθώς αυτοί οι δύο οι Νομοί είναι εκείνοι που φιλοξενούν τη συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών. Για τη συγκριτική ανάλυση επιλέξαμε τα αδικήματα που παρουσιάζονται συχνότερα τόσο στο σύνολο της Περιφέρειας ΑΜΘ, όσο και στους δύο Νομούς που προαναφέραμε.

Τα στοιχεία δείχνουν οι αλλοδαποί εμφανίζουν υψηλότερο δείκτη παραβατικότητας απέναντι στους Έλληνες στις περιπτώσεις των κλοπών, των σωματικών βλαβών, της μαστροπείας και της πλαστογραφίας. Το αποτέλεσμα θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που τεκμηριώνει τη διάχυτη άποψη που ταυτίζει τους μετανάστες με τους εγκληματίες. Ωστόσο πρέπει να διευκρινίσουμε τα παρακάτω.

Πρώτον, οι παραβατικές πράξεις των μεταναστών δεν έχουν κακουργηματικό χαρακτήρα, άρα δεν πρόκειται για πράξεις εγκληματικές και πάντως δεν πρόκειται για οργανωμένο έγκλημα.

Δεύτερον, πολλές πράξεις των μεταναστών είναι προϊόν των συνθηκών διαβίωσής τους. Έτσι πλαστογραφούν για να εξασφαλίσουν την παραμονή ή/και την εργασίας τους στην Ελλάδα, εκδίδονται γιατί είναι στα πλοκάμια κυκλωμάτων από τα οποία δεν μπορούν να ξεφύγουν και για να εξασφαλίσουν τα προς το ζην, και διαπράττουν κλοπές κυρίως για να αποκτήσουν ορισμένα απαραίτητα για τη ζωή τους στοιχεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
Έλληνες και αλλοδαποί κατηγορούμενοι σε αναγωγή προς
1000 άτομα το ίδιου πληθυσμού, 2004

Αδικήματα	Καβάλα		Δράμα	
	Έλληνες	Αλλοδαποί	Έλληνες	Αλλοδαποί
Κλοπές	0,65	2,23	0,72	3,98
Σωματικές βλάβες	0,70	1,11	0,48	1,81
Μαστροπεία	0,02	0,22	0,05	1,09
Πλαστογραφία	0,35	3,34	0,18	4,34
Σύνολο	6,36	17,03	3,71	37,26

Πηγή: Τριμελή Πλημμελειοδικεία Καβάλας και Δράμας, Εκτιμήσεις δικές μας

7. Συμπεράσματα

- Οι παραβατικές πράξεις των αλλοδαπών δεν συνιστούν βαριά αδικήματα-κακουργήματα.
- Υπάρχουν αδικήματα τα οποία πραγματοποιούν οι μετανάστες γιατί ουσιαστικά έτσι πρέπει να κάνουν προκειμένου να επιζήσουν (πλαστογραφία, παράνομη είσοδος, παράνομη απασχόληση).
- Δεν υπάρχει αξία λόγου συμμετοχή των μεταναστών στο οικονομικό έγκλημα (απάτη, υπεξαίρεση, κατάχρηση, δωροδοκία).
- Κατά την διάπραξη των αδικημάτων κατά τεκμήριο δεν υφίσταται συνεργασία μεταξύ Ελλήνων και αλλοδαπών.
- Αντίθετα υπάρχουν ενδείξεις ότι υπάρχει συμμετοχή στο οργανωμένο έγκλημα, αλλά αυτοί δεν έχουν καμία σχέση με το μετανάστη που συναντάμε κάθε μέρα στη δουλειά στη διασκέδαση κλπ.
- Αναφορικά με το αδίκημα της κλοπής, οι αλλοδαποί υποπίπτουν σ' αυτό κατά κύριο λόγο για την απόκτηση καταναλωτικών αγαθών ενώ πραγματοποιούν ελάχιστες διαρρήξεις σπιτιών.
- Οι επικίνδυνες σωματικές βλάβες που πραγματοποιούν οι αλλοδαποί αφορούν στην συντριπτική τους πλειοψηφία ενέργειες μεταξύ μιας και της αυτής εθνικής ομάδας.
- Οι Βούλγαροι παρουσιάζουν μεγαλύτερους δείκτες παραβατικότητας στο αδίκημα των κλοπών σε σχέση με τον πληθυσμό τους.

Βιβλιογραφία

I. Ελληνική

Αμίτση Γαβριήλ – Λαζαρίδη Γαβριέλλα, « Νομικές και Κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της Μετανάστευσης στην Ελλάδα », εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2001.

Εισηγητική Έκθεση προς την Βουλή των Ελλήνων του σχεδίου νόμου « Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια, κτίση της Ελληνικής Ιθαγένειας με πολιτογράφηση », Αθήνα 06/12/2000.

Καρασαββόγλου Αν. « Μεταναστευτικές ροές και τοπικές αγορές εργασίας: Η περίπτωση του Νομού Καβάλας », *East-West Series in Economics, Business and the Environment, "The Labour Market of Greece-Selected Readings"*, Vol. III-2000, No 1&2, pp.102-117.

Καρασαββόγλου Αν. « Μετανάστευση και περιφερειακές αγορές εργασίας - Η περίπτωση της εγκατάστασης γυναικείου εργατικού δυναμικού στο Νομό Ξάνθης », Πάντειο Πανεπιστήμιο, *Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο* με θέμα: Κοινωνία 2/3 - Διαστάσεις του σύγχρονου κοινωνικού προβλήματος, Αθήνα, Νοέμβριος 1997.

Καρασαββόγλου Αν. « Μετανάστευση, αγορά εργασίας και ελληνική οικονομία », στο: *Ανεργία-Μύθοι και πραγματικότητα, Εναλλακτικές Εκδόσεις, Δοκίμια 8*, Αθήνα 1998, σελ. 137-159.

Καρασαββόγλου Αν. « Μετανάστες στην Ελλάδα, νομιμοποίησή τους και επιπτώσεις στην αγορά εργασία », *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων – Τριμηνιαία Έκδοση για τις Εργασιακές Σχέσεις*, Τεύχος 10, Απρίλιος 1998, σελ. 59-66.

Καρασαββόγλου Αν. « Ο ρόλος της μετανάστευσης στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας και ειδικότερα στις εργασιακές σχέσεις και η περίπτωση της Ελλάδας », συλλογικός τόμος με τίτλο *“Μετανάστες και μετανάστευση – Οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές”*, εκδόσεις Πατάκης, Αθήνα 2001. Το άρθρο αυτό

αναδημοσιεύθηκε στην Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων, Τεύχος 26, Απρίλιος 2002, σελ. 6-16.

Καρασαββόγλου Αν, Δημητριάδης Ε. και Ιωαννίδης Δ., « Τοπικές κοινωνίες και μετανάστες – Διερεύνηση της συμπεριφοράς των κατοίκων της Καβάλας απέναντι στους μετανάστες με τη βοήθεια στατιστικής ανάλυσης », 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Στατιστικής, Ιωάννινα 2002.

Καρασαββόγλου Αν. « Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς ανατολάς και αναμενόμενες μεταναστευτικές ροές », Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, Τριμηνιαία Επιστημονική Επιθεώρηση του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Τόμος Θ', Τεύχος 34, Δεκέμβριος 2002, σελ. 5-26.

Καρασαββόγλου Αν., Μανόχιν Μ., « Μακροοικονομικές πλευρές της μετανάστευσης», Αρχαίον Οικονομικής Ιστορίας, Ειδική έκδοση, Αθήνα 2004, σελ. 253-265.

Καρασαββόγλου Αν. Τσακίριδου Ε., Λοΐζου Ε., Νικολαΐδης Μ., Μπάτζιος Χρ., Μάττας Κ., « Οικονομικοί μετανάστες και προθυμία νομιμοποίησης-ασφάλισης σε περιοχές της υπαίθρου: Η περίπτωση του Νομού Καβάλας », 7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας, Εταιρία Αγροτικής Οικονομίας, Αθήνα 2002.

Καρασαββόγλου Αν., Τσακίριδου Ε., Λοΐζου Ε., « Περιφερειακές οικονομίες και μετανάστες: Μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση, η περίπτωση του νομού Καβάλας » 16^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Στατιστικής, Καβάλα 2003

Καρασαββόγλου Αν., Νικολαΐδης Μ., Μαδυτινός Δ. και Κατσορίδας Δ., « Ξένοι εργάτες στο Νομό Καβάλας - Επιπτώσεις στην τοπική οικονομία και κοινωνία », Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Καβάλας / Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Γενικές Εκδόσεις Καβάλας, Νοέμβριος 1996.

Καρασαββόγλου Αν., Μ. Χλέτσος, Δ.Α. Κατσορίδας, Χ. Ναξάκης , Η. Ιωακείμογλου), « Ανεργία – Μύθοι και πραγματικότητα », Εναλλακτικές Εκδόσεις/Δοκίμια 8, Αθήνα 1998.

Καρασαββόγλου Αν., Χλέτσος Μ., Ντόκος Θ., Γαβρόγλου Στ., Παλυβός Θ., Gazon E., Ναζάκης Χ. και Γιαννόπουλος Ν., « Μετανάστες και μετανάστευση – Οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές », Εκδόσεις Πατάκης, Αθήνα 2001.

Βασ. Χ. Καρύδης, « Η Εγκληματικότητα των Μεταναστών στην Ελλάδα – Ζητήματα θεωρίας και αντεγκληματικής πολιτικής » Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1996.

Α Κοντής, « Η Ελλάδα χώρα υποδοχής μεταναστών », εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2000.

Κουμαρίδου, Δ., Μωρέα Α., ‘Το μεταναστευτικό δυναμικό στο Ν. Καβάλας, Πτυχιακή εργασία στο Τμήμα Λογιστικής του ΤΕΙ καβάλας, Καβάλα 2002.

Ν.Ε. Κουράκης, « Αντεγκληματική Πολιτική », Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα–Κομοτηνή 1994.

Θεόδωρος Π. Λιάνος, Θεοφάνους Μπένος, Αγγελική Δαρίτση, « Η εγκληματικότητα των αλλοδαπών στην Ελλάδα:Τα στατιστικά δεδομένα »,ΚΕΠΕ, Αθήνα 2003.

Αντ. Μανιτάκη, « Νεορατσισμός, Μετανάστευση και ίση Κοινωνική Αξιοπρέπεια», εισήγηση στην Ημερίδα της Γ.Α.Δ. Θεσσαλονίκης, 1997 - Ευρωπαϊκό έτος κατά του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας », Θεσσαλονίκη, Μάιος 1997.

Γιάννη Πανούση, « Εγκληματολογικές Έρευνες », εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα –Κομοτηνή 1991.

Ξανθή Πετρινιώτη, « Η μετανάστευση προς την Ελλάδα », εκδόσεις Οδυσσέας και Βιβλιοθήκη Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων.

Κώστα Σαββίδη, « Ρατσισμός, Ξενοφοβία - Εγκληματικότητα », εισήγηση στην Ημερίδα της Γ.Α.Δ.Θεσσαλονίκης « 1997 – Ευρωπαϊκό έτος κατά του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας », Θεσσαλονίκη Μάιος 1997.

Τσαρδανίδη Χαρ. « Μετανάστευση και η Εξωτερική Πολιτική της Ελλάδα », περ. Αγορά Χωρίς Σύνορα (τόμος 6, τεύχος 4) Αθήνα, Μάρτιος/Απρίλιος/Μάιος 2001.

Αναστασία Τσουκαλά, « Μετανάστευση και εγκληματικότητα στην Ευρώπη », εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2001.

Ιακ. Ι. Φαρσεδάκης, « Η Εγκληματολογική Σκέψη από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας » Τεύχος Α Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα 1990.

II. Ξένη

Baldwin-Edwards M. and J. Arango (eds) (1999) : « Immigrants and the Informal Economy in Southern Europe, London and Portland, OR: Oass ».

Baldwin-Edwards M. « An Analytic Commentary on the Greek Immigration Bill, 2002 » M.M.O. / U.E.H.R. Working Paper no.1, Panteion University, Athens 2001.

Baldwin-Edwards M. « Crime and Migrants » εισήγηση στο 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο I.P.A., Σάμος, Μάιος 2001.

Chletsos M, Karasavoglou A. « The Impacts of Illegal Immigrants on Regional Level - Evidence from Kavala Region in Greece », Centre for Economic Policy Research (CEPR) Conference με θέμα: On the Economics of Illegal Migration, Athens, 14-15 February 1997.

Karasavoglou A, Katrakilidis K. « Immigration and Low-Wage Employment in Greece», LoWER (European Low-Wage Employment Research Network)-Conference on Problems of Low-Wage Employment, Universite Montesquieu, 31 Jan.-1 Febr. 1997, Bordeaux, France.

Karasavoglou An., Ikonomidou Th., and Katrakilidis C., « The Eastwards European Union expansion and the expected migrating stream » A New All-European

Development Model in an Enlarged EU. Social and Economic Aspects, University of Economics in Poznan, Poznan 2004.

Karydis V. « Criminality or Criminalization of Migrant in Greece? » in V. Ruggiero et al. (eds): *The New European Criminology*, London and New York: Routledge 1998.

Papantoniou A. et al. « Illegal Migration in Greece and the Problem of Crime » Report in Framework of TSER Project, mimeo, 357+biblio, Athens, November 1998.

Wacquant L. « Suitable Enemies », *Foreigners and Immigrants in the Prisons of Europe, Punishment and Society*, (vol.1, no.2.) 1999.

III. Internet

<http://tovima.dolnet.gr>

<http://tanea.dolnet.gr>

<http://www.statistics.gr>

<http://www.enet.gr>

<http://www.ydt.gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Παραβατικότητα αλλοδαπών στο Νομό Έβρου, 2003 και 2004

Αδικήματα	Σύνολο υποθέσεων με συμμετοχή και αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή <u>μόνον</u> αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή Ελλήνων και αλλοδαπών		Κατηγορούμενοι αλλοδαποί		Ένοχοι		Άθωοι	
Παράνομη είσοδος	2	1	0	0	2	1	12	1	12	1	0	0
Πλαστογραφία	12	6	12	6	0	0	19	7	17	4	1	3
Διακίνηση λαθρομεταναστών	9	13	6	6	3	7	11	22	10	22	1	0
Παράνομη εργασία	1	2	0	0	1	2	6	6	6	6	0	0
Κλοπή	5	6	4	2	1	4	4	7	1	5	3	1
Μαστροπεία	3	1	0	0	3	1	12	1	12	1	0	0
Ναρκοτικά	1	2	1	2	0	0	1	3	1	3	0	0
Σωματικές βλάβες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Οπλοφορία	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	1	3	0	2	1	1	1	3	0	3	0	0
Ανθρωποκτονίες από αμέλεια	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
ΚΟΚ	0	5	0	3	0	2	0	6	0	2	0	3
Άλλες περιπτώσεις	0	1	0	1	0	0	0	1	0		0	1
ΣΥΝΟΛΑ	36	42	25	23	11	19	68	59	61	49	5	8

Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αλεξανδρούπολης. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Παραβατικότητα αλλοδαπών στο Νομό Ροδόπης, 2003 και 2004

Αδικήματα	Σύνολο υποθέσεων με συμμετοχή και αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή <u>μόνον</u> αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή Ελλήνων και αλλοδαπών		Κατηγορούμενοι αλλοδαποί		Ένοχοι		Άθωοι	
Παράνομη είσοδος	12	8	12	4	0	4	19	40	18	38	1	2
Πλαστογραφία	17	8	15	7	2	1	52	10	49	8	3	2
Διακίνηση λαθρομεταναστών	6	8	4	5	2	3	8	12	6	10	2	2
Παράνομη εργασία	7	4	2	0	5	4	12	7	4	4	8	2
Κλοπή	4	4	4	4	0	0	4	4	4	4		0
Μαστροπεία	6	5	1	1	5	4	9	6	7	3	0	2
Ναρκοτικά	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Σωματικές βλάβες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Οπλοφορία	1	1	0	1	1	0	3	1	0	1	0	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0
Ανθρωποκτονίες από αμέλεια	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΚΟΚ	2	1	2	1	0	0	2	1	1	0	0	1
Άλλες περιπτώσεις	2	3	2	3	0		2	3	0	0	1	2
ΣΥΝΟΛΑ	59	43	43	27	16	16	113	85	90	69	15	13

Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αλεξανδρούπολης. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Παραβατικότητα αλλοδαπών στο Νομό Ξάνθης, 2003 και 2004

Αδικήματα	Σύνολο υποθέσεων με συμμετοχή και αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή <u>μόνον</u> αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή Ελλήνων και αλλοδαπών		Κατηγορούμενοι αλλοδαποί		Ένοχοι		Άθωοι	
Παράνομη είσοδος	2	5	2	5	0	0	2	17	2	13	0	4
Πλαστογραφία	3	4	3	4	0	0	4	7	3	5	1	2
Διακίνηση λαθρομεταναστών	1	3	1	3	0	0	2	3	2	3	0	0
Παράνομη εργασία	2	1	0	0	2	1	3	2	2	2	1	0
Κλοπή	7	2	7	2	0	0	8	2	8	2	0	0
Μαστροπεία	3	4	0	1	3	3	5	5	3	4	2	0
Ναρκοτικά	2	0	0	0	2	0	2	0	1	0	1	0
Σωματικές βλάβες	1	2	1	2	0	0	1	2	1	2	0	0
Οπλοφορία	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	0
Ανθρωποκτονίες από αμέλεια	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
ΚΟΚ	3	3	2	3	1	0	3	3	3	2	0	0
Άλλες περιπτώσεις	5	1	4	0	1	1	6	1	4	0	2	1
ΣΥΝΟΛΑ	31	27	21	22	10	5	38	44	31	35	7	7

Τριμελές Πλημμελειοδικείο Ξάνθης. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Παραβατικότητα αλλοδαπών στο Νομό Δράμας, 2003 και 2004

Αδική- ματα	Σύνολο υποθέσεων με συμμετοχή και αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή μόνον αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή Ελλήνων και αλλοδαπών		Κατηγο- ρούμενοι αλλοδαποί		Ένοχοι		Αθώοι	
Παράνομη είσοδος	18	11	17	9	1	2	22	21	22	17	0	4
Πλαστο- γραφία	7	7	4	7	3	0	12	12	12	8	0	3
Διακίνηση αλλοδα- πών	0	2	0	2	0	0	0	2	0	2	0	0
Παράνομη εργασία	4	4	3	2	1	2	6	17	4	13	2	4
Κλοπή	14	9	13	8	1	1	16	11	11	6	4	2
Μαστρο- πεία	0	3	0	0	0	3	0	3	0	1	0	2
Ναρκω- τικά	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Σωματικές βλάβες	3	3	3	2	0	1	5	5	5	3	0	0
Οπλο- φορία	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Πνευμ/κα δικαιώ- ματα	2	7	2	7	0	0	2	8	2	6	0	2
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	0	5	0	2	0	3	0	6	0	2	0	0
Ανθρωπο- κτονίες από αμέλεια	0	2	0	1	0	1	0	2	0	0	0	1
ΚΟΚ	6	14	6	9	0	5	6	15	5	5	0	5
Άλλες περιπτώ- σεις	2	1	2	1	0	0	2	1	1	0	1	0
ΣΥΝΟΛΑ	57	68	51	50	6	18	72	103	63	63	7	23

Τριμελές Πλημμελειοδικείο Δράμας. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Παραβατικότητα αλλοδαπών στο Νομό Καβάλας, 2003 και 2004

Αδική- ματα	Σύνολο υποθέσεων με συμμετοχή και αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή μόνον αλλοδαπών		Υποθέσεις με συμμετοχή Ελλήνων και αλλοδαπών		Κατηγο- ρούμενοι αλλοδαποί		Ένοχοι		Αθώοι	
Παράνομη είσοδος	13	24	13	23	0	1	16	27	13	24	1	
Πλαστο- γραφία	18	26	17	26	1	0	23	30	20	23	1	6
Διακίνηση αλλοδα- πών	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Παράνομη εργασία	10	2	4	0	6	2	12	3	7	2	5	1
Κλοπή	16	16	15	16	1	0	20	20	11	16	6	1
Μαστρο- πεία	2	2	0	0	2	2	3	2	3	2	0	0
Ναρκω- τικά	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Σωμα- τικές βλάβες	13	9	13	8	0	1	16	10	11	6	1	2
Οπλο- φορία	1	00	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Πνευμ/κα δικαιώ- ματα	1	5	1	5	0	0	1	8	1	8	0	0
Σωμα- τικές βλάβες (ΚΟΚ)	13	8	9	3	4	5	13	11	4	6	1	3
Ανθρωπο- κτονίες από αμέλεια	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
ΚΟΚ	15	23	12	21	3	2	15	25	9	12	2	6
Άλλες περιπτώ- σεις	3	13	3	13	0	0	3	15	1	1	1	7
ΣΥΝΟΛΑ	106	130	88	116	18	14	124	153	82	100	18	27

Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Παραβατικότητα αλλοδαπών, σύνολο Περιφέρειας, 2003

Αδικήματα	Σύνολο υποθέσεων	Υποθέσεις Αλλοδαπών	Υποθέσεις μικτών συμβάντων	Κατηγορούμενοι αλλοδαποί	Ένοχοι	Αθώοι
Παράνομη είσοδος	47	44	3	71	67	2
Πλαστογραφία	57	51	6	110	101	6
Διακίνηση λαθρομεταναστών	16	11	5	21	18	3
Παράνομη εργασία	24	9	15	39	23	16
Κλοπή	46	43	3	52	35	13
Μαστροπεία	14	1	13	29	25	2
Ναρκωτικά	5	3	2	5	4	1
Σωματικές βλάβες	17	17	0	22	17	1
Οπλοφορία	2	1	1	4	1	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	4	4	0	4	4	0
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	16	9	7	16	5	1
Ανθρωποκτονία από αμέλεια	3	2	1	3	3	0
ΚΟΚ	26	22	4	26	18	2
Άλλες περιπτώσεις	12	11	1	13	6	5
Σύνολο	289	228	61	415	327	52

Πηγή: Τριμελή Πλημμελειοδικεία Περιφέρειας ΑΜΘ. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Παραβατικότητα αλλοδαπών, σύνολο Περιφέρειας, 2004

Αδικήματα	Σύνολο υποθέσεων	Υποθέσεις Αλλοδαπών	Υποθέσεις μικτών συμβάντων	Κατηγορούμενοι αλλοδαποί	Ένοχοι	Αθώοι
Παράνομη είσοδος	49	41	8	106	93	10
Πλαστογραφία	51	50	1	66	48	16
Διακίνηση λαθρομεταναστών	27	17	10	40	38	2
Παράνομη εργασία	13	2	11	35	27	7
Κλοπή	37	32	5	44	33	4
Μαστροπεία	15	2	13	17	11	4
Ναρκωτικά	3	2	1	4	3	1
Σωματικές βλάβες	14	12	2	17	11	2
Οπλοφορία	2	1	1	2	2	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	14	14	0	18	16	2
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	18	9	9	22	13	3
Ανθρωποκτονίες από αμέλεια	2	1	1	2	0	1
ΚΟΚ	46	37	9	50	21	15
Άλλες περιπτώσεις	19	18	1	21	1	11
Σύνολο	310	238	72	444	317	78

Πηγή: Τριμελή Πλημμελειοδικεία Περιφέρειας ΑΜΘ. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Έλληνες κατηγορούμενοι ανά Νομό

Αδικήματα	Έβρος		Ροδόπη		Ξάνθη		Καβάλα		Δράμα	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Πλαστο-γραφία	24	32	32	25	29	28	71	48	7	18
Διακίνηση λαθρομε-ταναστών	24	62	11	24	9	8	3	4	2	1
Παρ/μη απασχό-ληση	2	2	7	15	2	2	14	5	6	4
Κλοπή	27	64	94	86	104	152	102	88	72	73
Μαστρο-πεία	22	10	24	20	14	15	6	3	2	5
Ναρκο-τικά	22	11	56	14	36	30	71	20	36	18
Σωματικές βλάβες	10	6	70	50	49	36	60	95	42	48
Οπλο-κατοχή	10	10	25	13	10	14	10	25	18	17
Πνευμ/κα δικαιώματα	0	9	0	0	0	0	45	20	4	3
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	61	87	92	55	78	74	208	156	47	63
Ανθρωπο-κτονίες από αμέλεια	11	17	25	25	30	19	33	37	15	14
ΚΟΚ	155	80	301	215	240	245	349	359	122	110
ΣΥΝΟΛΟ	368	390	737	542	601	623	972	860	373	374

Πηγή: Τριμελή Πλημμελειοδικεία Περιφέρειας ΑΜΘ. Εκτιμήσεις δικές μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Ποσοστό συμμετοχής των επιμέρους εθνικοτήτων στα αδικήματα, 2003, Νομός Καβάλας

Αδικήματα	Αλβανία	Βουλγαρία	Γεωργία	Πρώην ΕΣΣΔ	Άραβες	Ασιάτες	Άγνωστοι
Παράνομη είσοδος	56,3	43,8	0	0	0	0	0
Πλαστογραφία	50,	20	5	15	0	10	0
Διακίνηση λαθρομεταναστών	0	0	0	0	0	0	0
Παράνομη εργασία	0	81,8	9,1	0	0	0	9,1
Κλοπή	45	20	0	10	5	5	15
Μαστροπεία	0	0	0	33,3	0	0	66,7
Ναρκοτικά	0	0	0	0	0	0	0,0
Σωματικές βλάβες	62,5	12,5	6,3	0	0	0	18,8
Οπλοφορία	100	0	0	0	0	0	0
Πνευμ/κα δικαιώματα	0	0	0	0	0	100	0
Σωματικές βλάβες (ΚΟΚ)	23,1	0	7,7	0	7,7	0	61,5
Ανθρωποκτονίες από αμέλεια	100	0	0	0	0	0	0
ΚΟΚ	35,7	7,1	0	7,1	0	0	50
Άλλες περιπτώσεις	66,7	0	0	0	0	0	33,3
ΣΥΝΟΛΑ	42	22,7	3,4	5,9	1,7	3,4	21

Πηγή: Τριμελές Πλημμελειοδικείο Καβάλας. Εκτιμήσεις μας.